

Kvalita urbánního života v Jablonci nad Nisou

Diplomová práce

Studijní program: N7401 – Tělesná výchova a sport
Studijní obory: 7503T114 – Učitelství zeměpisu pro 2. stupeň základní školy
7503T100 – Učitelství tělesné výchovy pro 2. stupeň základní školy

Autor práce: **Bc. Jitka Vokurková**
Vedoucí práce: RNDr. František Murgaš, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jitka Vokurková**
Osobní číslo: **P13000745**
Studijní program: **N7401 Tělesná výchova a sport**
Studijní obory: **Učitelství tělesné výchovy pro 2.stupeň základních škol
Učitelství zeměpisu pro 2. stupeň základních škol**
Název tématu: **Kvalita urbánního života v Jablonci nad Nisou**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- navrhnout koncept kvality urbánního života
- popsat její osobní dimenzi
- popsat její objektivní dimenzi
- identifikovat indikátory prostorové dimenze
- navrhnout způsob srovnání s relevantními městy
- výpočet indexu prostorové dimenze kvality života v Jablonci
- kvalita života v Jablonci jako výsledek holistického přístupu

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **70 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

1. MARANS, R. W., STIMSON, R. eds.) Investigating Quality of Urban Life. Theory, Methods, and Empirical research. Social Indicators Research Series Volume 45. Springer, Dordrecht.
2. IRA, V., ŠUŠKA, P. (2006). Percepcia kvality života v mestskom prostredí (na príklade mesta Partizánske). Geografická revue, 2, 309-332.
3. HEŘMANOVÁ, E. (2012): Koncepty, teorie a měření kvality života. SLON, Praha, 239 s.
4. MURGAŠ, F. (2013) Kvalita života: konceptualizace a geografické souvislosti. V tisku.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. František Murgaš, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **10. prosince 2013**

Termín odevzdání diplomové práce: **24. dubna 2015**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

doc. RNDr. Branislav Nižnanský, CSc.

vedoucí katedry

dne

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé diplomové práce panu RNDr. Františku Murgašovi, Ph.D. za pomoc se zpracováním tohoto tématu, lidský přístup, trpělivost a odborné rady. Děkuji také všem obyvatelům částí města Jablonce nad Nisou, kteří byli ochotni odpovědět na otázky v dotazníku.

Anotace

Cílem mé diplomové práce je zkoumání pojmu kvality urbánního života a snaha o holistický přístup k této problematice pomocí kombinace obou základních dimenzí kvality života. Cílem je také přiblížit problematiku a porozumět konceptu kvality urbánního života a jeho aplikace na příkladu městských částí Jablonce nad Nisou. Úvodní část práce se věnuje především teoreticko-metodologickým aspektům, po ní následuje část měření kvality urbánního života ve světě a v ČR a SR. Následuje stručná charakteristika vybraného města, jímž je Jablonec nad Nisou. Těchto cílů bylo dosaženo rešerší literatury, odborných článků a internetových zdrojů. Dalším cílem bylo porovnání výsledků objektivní a subjektivní dimenze kvality urbánního života v jednotlivých částech města Jablonce nad Nisou. Tohoto cíle bylo dosaženo sběrem statistických dat a provedením dotazníkového šetření. Výsledky průzkumů a jejich shrnutí a vyhodnocení jsou popsána v druhé části této práce.

Klíčová slova

Kvalita života, kvalita urbánního života, objektivní dimenze, subjektivní dimenze, měření kvality urbánního života, Jablonec nad Nisou

Abstract

This thesis paper examines the concept of quality of urban life. The examination includes objective as well as subjective dimensions on the quality of life. The thesis aims to apply the concepts to the specific locality of Jablonec nad Nisou. The thesis first addresses the theoretical and methodological aspects, and then it measures the quality of urban life across the globe and in the Czech Republic and Slovakia. This is followed by a brief description of the selected city, Jablonec nad Nisou. The thesis employs review of literature from expert articles and internet resources. A secondary objective is to apply the thesis approach to different parts of the town of Jablonec nad Nisou. This is achieved by collecting statistical data from a questionnaire survey. Compilation and analysis of the survey data are described in the second part of this work.

Keywords

Quality of life, quality of urban life, objective dimensions, subjective dimensions, measuring the quality of urban life, Jablonec nad Nisou

Obsah

Seznam obrázků.....	9
Seznam tabulek.....	10
Seznam použitých zkratk 12	12
Slovníček pojmů.....	13
1. Úvod.....	15
1.1. Hypotézy.....	16
1.2. Didaktické aspekty kvality života.....	18
2. Teoreticko-metodologické aspekty práce.....	21
2.1. Etymologie kvalita života.....	21
2.2. Historie pojmu kvalita života.....	21
2.3. Definice kvality života.....	22
2.4. Konceptualizace kvality života.....	24
2.5. Geografický aspekt kvality života.....	29
2.6. Měření kvality života.....	31
2.7. Měření kvality života ve světě.....	33
2.8. Obecné měření – zlatý standard.....	34
3. Koncept kvality urbánního života.....	36
3.1. Etymologie pojmu kvalita urbánního života.....	38
3.2. Definice kvality urbánního života.....	38
3.2. Vztah kvality života a městského prostředí.....	39
3.3. Měření kvality urbánního života.....	40
3.4. Měření kvality urbánního života ve světě.....	41
3.5. Měření kvality urbánního života v ČR a SR.....	42
4. Jablonec nad Nisou a jeho charakteristika.....	46

4.2. Základní charakteristika vybraného města	46
4.3. Stručná charakteristika jednotlivých částí města	49
4.4. Vývoj výzkumu kvality života v Jablonci nad Nisou	51
5. Analýza kvality života v městských částech Jablonce nad Nisou	53
5.1. Předchozí analýza v Jablonci nad Nisou	53
5.2. Objektivní indikátory	54
5.3. Indikátor bezpečí	54
5.4. Zaměstnanost	60
5.5. Vyhodnocení objektivní dimenze kvality života	60
6. Dotazníkové šetření v částech města Jablonec	62
6.1. Parametry dotazníkového šetření	62
6.2. Analýza subjektivně hodnoceného pocitu bezpečí	63
6.3. Souhrnné vyhodnocení výsledků za indikátor bezpečí	67
6.4. Vyhodnocení vybraných otázek	68
6.5. Hodnocení kvality vlastního života obyvateli	75
6.6. Shrnutí výsledků empirické části výzkumu	77
6.7. Ověření hypotéz	79
7. Diskuze	83
8. Závěr	85
Použitá literatura	86
Seznam příloh	92

Seznam obrázků

Obrázek 1: Očekávané výstupy žáka 2. stupně ZŠ	19
Obrázek 2: Komplexní model kvality života podle Felce a Perryho	25
Obrázek 3: Koncepční model faktorů, přispívajících ke kvalitě života.....	28
Obrázek 4: Index HDI (2014).....	33
Obrázek 5: Městské části Jablonce nad Nisou.....	48
Obrázek 6: Bezpečnost a její vliv na kvalitu života v částech města	59
Obrázek 7: Porovnání pocíťovaného bezpečí mezi muži a ženami	66
Obrázek 8: Výsledky hodnocení spokojenosti se životem v sídle.....	71
Obrázek 9: Výsledky hodnocení důvěry v lidi za jednotlivé části města	72
Obrázek 10: Výsledky hodnocení spokojenosti v partnerském vztahu za jednotlivé části města.....	74
Obrázek 11: Hodnocení kvality vlastního života obyvateli jednotlivých částí města	76
Obrázek 12: Celkové pořadí městských částí	78

Seznam tabulek

Tabulka 1: Dvouvrstvý model podle van Praaga.....	27
Tabulka 2: Posloupnost kroků ve studiu kvality života.....	29
Tabulka 3: Typy kvality života.....	30
Tabulka 4: Domény a indikátory zlatého standardu	35
Tabulka 5: Index KŽ v krajských městech a jejich celkové pořadí.....	45
Tabulka 6: Počet obyvatel za jednotlivé městské části Jablonce nad Nisou	48
Tabulka 7: Velikost území jednotlivých městských částí Jablonce nad Nisou	49
Tabulka 8: Celkový počet trestných činů v jednotlivých částech města	55
Tabulka 9: Přepočtená data trestných činů na 1000 obyvatel.....	56
Tabulka 10: Transformované počty trestných činů na škálu < 0 - 1 >	56
Tabulka 11: Součet indexů kvality života z hlediska bezpečnosti.....	57
Tabulka 12: Škála kvality života z pohledu bezpečnosti před a po úpravě	57
Tabulka 13: Subjektivní hodnocení bezpečí obyvateli městských částí.....	63
Tabulka 14: Porovnání indikátoru bezpečí z pohledu subjektivní a objektivní dimenze a celkové pořadí jednotlivých částí měst.....	64
Tabulka 15: Porovnání souhrnných výsledků za Jablonec nad Nisou z let 2013 a 2015	66
Tabulka 16: Procentuální zastoupení odpovědí v dotaznících.....	69
Tabulka 17: Výsledky odpovědí za jednotlivé části města na otázku: Jak jste spokojeni se životem v Jablonci nad Nisou	70
Tabulka 18: Výsledky odpovědí za jednotlivé části města na otázku: Máte důvěru v lidi?	72
Tabulka 19: Výsledky odpovědí za jednotlivé části města na otázku: Jak moc jste spokojeni v partnerském vztahu	73
Tabulka 20: Výsledky hodnocení kvality vlastního života obyvateli částí města Jablonce nad Nisou	75
Tabulka 21: Kvalita života v jednotlivých částech města Jablonce.....	77
Tabulka 22: Průměrné hodnocení bezpečí v Jablonci nad Nisou	80
Tabulka 23: Průměrné hodnocení kvality života podle pohlaví	81

Tabulka 24: Výsledky hodnocení kvality života v Jablonci nad Nisou z roku 2013 a 2016.....	82
---	----

Seznam použitých zkratk

CI2	- Carbon Indicators; uhlíkové indikátory (název organizace)
ČR	- Česká republika
ČSÚ	- Český statistický úřad
DPMLJ	- Dopravní podnik města Liberce a Jablonce nad Nisou
EU	- European Unie; Evropská unie
EUI	- European University Institute; Evropský univerzitní institut
ha	- hektar
HDI	- Human Development Index
HDP	- hrubý domácí produkt
IKSP	- Insitut pro kriminologii a sociální prevenci
JBC	- Jablonce nad Nisou
km	- kilometr
KUŽ	- kvalita urbánního života
Mgr.	- magistr/magistra
MHD	- městská hromadná doprava
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
o.p.s.	- obecně prospěšná společnost
OSN	- Organizace spojených národů
RVP	- rámcový vzdělávací program
SR	- Slovenská republika
TIMUR	- Týmový iniciativa pro místní udržitelný rozvoj
TUL	- Technická univerzita v Liberci
UNDP	- United Nations Development Programme; Rozvojový program OSN
ÚP	- Úřad práce
USA	- United States of America; Spojené státy americké
ZŠ	- základní škola

Slovníček pojmů

aspirace – představuje touhu či usilování po něčem víc

benchmark – jedná se o metodu srovnávání hodnot určité veličiny, systematickým porovnáváním s hodnotami ostatních

disparita – nerovnost, různost či rozdílnost

ekologické zkreslení – nastává tehdy, když z ukazatelů agregovaných za celou populaci usuzujeme na vlastnosti jednotlivých individuů a dojde se k chybným závěrům. (SOCIOweb, 2010)

empirický – poznatek založený na zkušenosti, který je ověřitelný experimentálně či pozorováním

environmentální – týkající se životního prostředí

etymologie – nauka o vývoji slov a změnách jejich významu

fenomén – v empirických vědách se jedná o obecné označení pozorovaného jevu

generativita – přesunutí středu zájmu mimo vlastní osobu, zvýšení zájmu o druhé

holistický přístup – celostní nebo obecný přístup k problematice, jenž se snaží zahrnout veškeré možné uhly pohledu

hypotéza – tvrzení/předpoklad/domněnka, jejíž platnost je pouze předpokládána nebo očekávána a vzhledem k dosavadně zjištěným faktům je považována za vysoce pravděpodobnou

komunita místa – postmoderní chápání společenství, které utváří prostředí či dané místo společným úsilím a zážitky (Hillery, 1955)

koncept – souhrn myšlenek představující danou problematiku

korelace – vzájemný souvztažný vztah veličin nebo dějů, v případě změny jedné se změní, druhá to platí i naopak

kriminalita – jedná se o soubor protiprávních jednání, jehož produktem je zločin, tedy vědomé a dobrovolné spáchání činu považovaného za společensky nebezpečný a zakázaný určitým pravidlem stanoveným oprávněnou osobou (Blatníková, a další, 2014)

paradox blahobytu – poznání, že rostoucí materiální bohatství neznámá růst kvality života (Pacione 2003 in Murgaš 2012)

prosperita – žádoucí jev nebo stav, kdy se daří s dobrými vyhlídkami pokračovat a rozvíjet dané věci

sídelní kaše – (z angl. Urban sprawl) termín popisující rozrůstání měst do svého okolí bez respektování zastavovacího plánu a bez ohledu na budovy další (Hnilička, 2005)

signifikantní – významný ve smyslu odchylovající se od očekávané hodnoty v takové míře, že jej nelze považovat za náhodu a to značí systematický vztah

srovnávací etalon – referenční bod nebo hodnota, která je nejlepší mezi podobnými hodnotami, které měříme. Hodnota označující standard nebo normál.

trestný čin – je protiprávní jednání, který trestní zákon označuje za trestný, dělí se na přečiny a zločiny (Zákony pro lidi.cz, 2010)

urbánní – týkající se městského prostředí

vandalismus – označení svévolného ničení a poškozování veřejného či soukromého majetku, které nemá pro pachatele žádný obohacující efekt, též barbarské, nekulturní či primitivní ničení určitých hodnot

zaměstnanost – stav na trhu práce, představující tu část obyvatelstva, která je ekonomicky aktivní a svým zapojením do pracovního procesu jsou si schopni zajistit prostředky pro svou existenci a uspokojení svých potřeb. Vyjadřuje se poměrem ekonomicky aktivních obyvatel na celkový počet obyvatel. (MPSV, 2015)

(Zdroj: není-li uvedeno jinak – Klimeš a Lumír (2005))

1. Úvod

Kvalita života se stala současným mediálně často využívaným pojmem. Tento pojem zastupuje širokou škálu definicí, protože každá vědecká disciplína, dokonce i každý jednotlivý člověk si představí rozdílnou věc s ohledem na jeho zaměření, zájmy a hodnoty. Z tohoto důvodu zatím stále neexistuje všeobecně akceptovaná definice toho, co je to kvalita života.

V současnosti prakticky každý den vznikají nové články a zprávy týkající se kvality života, ať už přímo nebo jen okrajově. O pojmu kvalita života by se dalo říct, že se jedná o jakousi kouzelnou formuli. Protože jsou to přesně ta dvě slova, při kterých každý člověk zbystří. Otázkou zůstává, proč tomu tak je? Uvnitř každého člověka je zakódovaná touha po kvalitním životě. Ať už se to týká zdraví, krásy, dobrých vztahů, životního prostředí, komunikací mezi lidmi či rolí člověka ve společnosti. V současnosti může tedy pojem kvalita života pro člověka znamenat cokoli. Pro některé je to zdraví, pro jiné rodina nebo peníze, jiní si pod kvalitním životem představí pojem šťastný život.

Tato práce s názvem *Hodnocení urbánní kvality života v Jablonci nad Nisou* se snaží o nástin konceptu kvality urbánního života a vysvětlení základních pojmů. Aby práce lépe navazovala na mou bakalářskou práci, byl upraven postup a cíle práce oproti původnímu zadání, které mělo porovnávat kvalitu života Jablonce nad Nisou s podobně velkými městy v ČR. Po konzultaci a změně se tato práce zaměřuje na město Jablonec nad Nisou více podrobně, konkrétně je Jablonec nad Nisou brán jako město skládající se z jednotlivých městských částí, kterých je v Jablonci celkem osm: Jablonec nad Nisou (centrum), Jablonecké Paseky, Kokonín, Lukášov, Mšeno nad Nisou, Proseč nad Nisou, Rýnovice a Vrkoslavice. Práce se snaží zkoumat prostorovou diferenciaci kvality života na základě vhodně zvolených indikátorů a následné porovnání s výsledky empirického výzkumu provedené v jednotlivých částech města. V empirické části bude použit stejný dotazník jako v mé předchozí bakalářské práci, výsledky obou prací budou porovnány pro dokumentaci změny hodnoty kvality života za období 3 let.

Jedním z cílů mé práce je prohloubení a ukotvení významu pojmu kvalita života ve spojení s urbánním prostorem, který je v této práci zastupován městem

a jeho jednotlivými částmi. Dalším cílem je získání a vyhodnocení dat a následné ověření platnosti předem stanovených hypotéz.

1.1. Hypotézy

Před samotným výzkumem a zpracováním získaných dat, je třeba si stanovit hypotézy, které budou na základě výsledku výzkumu potvrzeny nebo vyvráceny. A na základě těchto výsledků porovnat jednotlivé části města mezi sebou a za předpokladu rozdílu vést diskuzi proč k rozdílům v daných částech došlo, čím mohly být způsobeny. Pro tuto práci jsem si zvolila 9 hypotéz.

H1: První hypotézou je, že okrajové části Jablonce budou mít celkově vyšší hodnocení kvality života než centrální část (centrum). Předpokladem pro tuto hypotézu je, že centrum města je rušné místo, kde se koncentruje obyvatelstvo po celý den i noc a je zde zvýšený výskyt socio-patologických jevů.

H2: Druhou hypotézou je, že nejlepší výsledky jsou očekávány u nejbližších částí města: Lukášov a Kokonín. Předpokladem je že velký vliv na výsledek má především odstup od ruchu centra města a naopak blízkost k přírodě okrajových částí.

H3: Třetí hypotézou je, že výsledky dotazníkového šetření budou korespondovat s výsledky objektivního měření kvality života ze získaných statistických dat.

H4: Čtvrtou hypotézou je, že hodnocení kvality života bude prostorově významně diferenciováno v jiho-východním směru. Od jižních částí města Kokonín a Vrkoslavice se bude hodnocení snižovat směrem k severo-východní části města Lukášov a Rýnovice. Předpokladem pro tuto hypotézu je tvar reliéfu a uzpůsobení krajiny v jednotlivých částech.

H5: Pátou hypotézou je, že nejbezpečnější částí města, a tedy místem kde se i lidé cítí nejvíce bezpečně, jsou Vrkoslavice. Předpokladem pro tuto hypotézu je to, že převážná část Vrkoslavic je lokalizována na svahu Černostudničnického hřebene a také je nejvíce vzdálena od vazební věznice v Rýnovicích. Nejméně bezpečně se budou cítit lidé v části Jablonec nad Nisou – centrum, vzhledem

k zvýšené koncentraci obyvatelstva a zvýšenému výskytu socio-patologických jevů.

H6: Šestou hypotézou je, že obecně budou ženy hodnotit kvalitu života lépe než muži. Předpokladem pro tuto hypotézu je to, že společensky je na muže vyvíjen mnohem větší sociální tlak především ve smyslu uživit a zaopatřit rodinu, kdežto ženy tráví více času doma výchovou dětí a starání se o domácnost.

H7: Sedmou hypotézou je, že části města kde je zástavba tvořena především domy a rodinnými domy jako jsou Vrkoslavice, Kokonín, Lukášov budou hodnotit kvalitu života pozitivněji než lidé z částí města, kde převažují panelové a činžovní domy. Předpokladem pro tuto hypotézu je, že lidé v rodinných domech obecně pociťují větší klid a svobodu, jsou dostatečně izolováni od nejbližších sousedů a tedy i možnému vyrušení a konfrontacím.

H8: Osmou hypotézou je, že nebude velkých rozdílů mezi jednotlivými částmi města v hodnocení kvality života. Vzhledem k předchozí práci, ve které byla hodnocena celková kvalita života v Jablonci nad Nisou a při které byla snaha získat odpovědi od lidí ze všech částí města. Neočekávám, že by mezi jednotlivými částmi města byly významné rozdíly.

H9: Hodnocení celkové kvality života v Jablonci nad Nisou bude stejné jako před 3 lety v bakalářské práci. Výsledek tehdy za celý Jablonec byl 7,7. Stejný výsledek je očekáván i nyní. Protože v posledních 3 letech se nestalo nic tak velkého co by významně ovlivnilo kvalitu života jeho obyvatel.

1.2. Didaktické aspekty kvality života

České školství vychází z Národního programu vzdělávání a rámcových vzdělávacích programů (dále jen RVP). RVP vychází z nové strategie vzdělávání a zakládá na klíčových kompetencích, které jsou provázány se vzdělávacím obsahem a měly by vést k uplatnění získaných vědomostí v praktickém životě. Jsou stanoveny a vybírány z hodnot, které jsou obecně přijímány ve společnosti a jejich cílem je dosažení vzdělání a spokojeného kvalitního života ve společnosti. V RVP jsou dále uvedena průřezová témata, jejichž základním cílem je rozvíjet žákovu osobnost v různých oblastech jeho života. Což by mělo vést žáky k novým a především vhodným způsobům řešení životních situací tak, aby vedli kvalitní a spokojený život. (Rámcový vzdělávací program, 2013)

Podle Doležalové a dalších (2011) je kvalita života důležitá i ve školství protože společnost je orientovaná na sociální rozvoj, který zdůrazňuje potřebu celoživotního vzdělávání, které vede k schopnosti prosadit se, zvyšovat svou sociální kvalifikaci, zvyšovat profesní kvalifikaci a především změnu návyků a myšlení lidí. Dále se zabývají kvalitou života ve škole z několika pohledů. Protože vzdělání je orientováno především na osobnost zúčastněných ve vzdělávacím procesu – lze ji proto chápat v několika kontextech: kvalita školství, kvalita výchovy, kvalita vzdělání a kvalita školy. V pracích které Doležalová a další uvádí je na kvalitu života nahlíženo spíše ve vztahové rovině mezi zúčastněnými nebo z jejich pohledu. V první řadě se zaměřuje na kvalitu života žáků, protože o ty jde ve školství především. Uvádí množství faktorů, které vytváří a ovlivňují kvalitu života žáka, těmi faktory jsou: prostředí školy a třídy, jejich velikost a typ, věk a pohlaví žáka, typ rodiny, absence a záškoláctví, metody a organizace výuky, hodnocení aj.

Je potřeba zavádět výuku kvality života do vyučování? V první řadě je třeba si uvědomit, že s kvalitou života počítá již RVP ve vzdělávací oblasti *člověk a společnost*, jejímž cílem je vybavení žáka takovými vědomostmi a dovednostmi aby se mohl aktivně a bezproblémově začlenit do života demokratické společnosti. Konkrétně pak pro vyučovací předmět *výchova k občanství*, kde předepisuje očekávané výstupy v tématu *člověk jako jedinec* (Obrázek 1). Konkrétně jako

potenciál ovlivňovat vztahy s druhými lidmi i kvalitu života. Další z oblastí v RVP, která se zabývá kvalitou života, je vzdělávací oblast *člověk a zdraví*, která se zabývá mnoha aspekty jako třeba styl života, zdraví, bezpečí, mezilidské vztahy a životní prostředí, které přispívají a vedou k aktivnímu, zdravému a spokojenému životu jedince. Vyučovacími předměty jsou *výchova ke zdraví a tělesná výchova*. Mezi očekávanými výstupy těchto předmětů je hodnocení kvality sociálního klimatu, hodnocení vlivu vnějšího i vnitřního prostředí na kvalitu zdraví, podpora působení na změnu kvality prostředí a chování jedince či důraz na hodnocení kvality pohybové činnosti člověka. Poslední vzdělávací oblastí, která zmiňuje kvalitu života, je vzdělávací oblast *člověk a svět práce*. Cílem je odpovědnost pozitivní vztah, vytrvalost a kvalita ve vztahu k jedincovým výsledkům práce nebo k výsledkům společné práce skupiny (Rámcový vzdělávací program, 2013).

Obrázek 1: Očekávané výstupy žáka 2. stupně ZŠ

<p>ČLOVĚK JAKO JEDINEC</p> <p>Očekávané výstupy</p> <p>žák</p> <ul style="list-style-type: none">➤ <i>objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</i>➤ <i>posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</i>➤ <i>rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</i>➤ <i>popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</i>
--

Zdroj: převzato z Rámcového vzdělávacího programu (2013)

Jak začlenit studium kvality života do výuky v praxi více než jen jako zmínku v očekávaných výstupech v RVP? Jak kvalitu života začlenit do výuky předmětu jako je *Zeměpis*? Začlenění studia kvality života do výuky na ZŠ by mělo být systematizováno například skrze průřezová témata, ale problémem je, že se snižuje čas potřebný k výuce akademických předmětů. Případně se snažit zaměřit výuku více na změnu okolního prostředí a vztahů s možností pozitivní změny v kvalitě života jedince. Zaměřit se ve výuce více na rozvoj zdravotní, sociální a duševní

oblasti žáka (Lukášová, 2010). V rámci studia zeměpisu se lze zaměřit na kvalitu života jako projekt v projektových dnech. Nabízí se to především ve vzdělávací oblasti regiony světa v očekávaných výstupech hodnocení společenských poměrů a zvažování změn a důsledků těchto poměrů, i v oblasti společenského a hospodářského prostředí v rámci studia vlivu přírodních podmínek na společnost a jejich sídla, nebo v rámci studia regionů ČR při lokalizaci a hodnocení místní oblasti a především při hodnocení kulturní a společenské úrovně místa. V rámci výuky provést vlastní šetření a zhodnotit kvalitu života ve třídě, v blízkém okolí nebo ve vybrané oblasti města, které je pro žáky známá. Výběr vhodného tématu nebo projektu je třeba podřídit aktuálnímu stavu třídy a atmosféře, která ve třídě panuje, podobně jako potřebám žáků i s ohledem na rodinné zázemí ze kterého žáci pocházejí.

Základní škola by měla působit jako prvotní impuls v seznámení se s konceptem kvality života. Uvědomit si, co kvalita života znamená a v jakých měřítkách je ji možné hodnotit případně čím a jak ji ovlivnit. Z počátku by se dalo spíše působit v rámci třídy k upevnování vzájemných vztahů, budování kolektivu, zlepšení klimatu třídy a tím sledovat vyšší cíle výuky a zlepšovat tím kvalitu života žáků. Vyššími cíli je myšleno upevnování hodnot, práce na sebepoznávání, seberealizace či sebeorganizace a tím tak ovlivňovat současné i budoucí vnímání kvality života. Nakonec záleží jen na pedagogu, kolik výukových hodin či pouze pár minut z výuky chce kvalitě života věnovat. Cílem je ovlivnit vnímání žáků v oblasti jejich kvality života a zaměřit se na společné řešení problémů a hledání společné cesty i řeči. Cílem rozhodně není zastínit ostatní předměty nebo oblasti vzdělávání.

2. Teoreticko-metodologické aspekty práce

2.1. Etymologie kvalita života

Pojem kvalita života je tvořena dvěma základními slovy – kvalita a život. Slovo kvalita má kořeny v latickém *qualita* či *qualis*, které vychází z *qui* neboli kdo. To je tázacím zájmenem a dotazjeme se jím na osobu v širším pojetí jakého charakteru daný člověk je. V češtině nás potom *k* na začátku zájmena, kdo, přivede až ke slovům *kýženy* či *kěž*, ty se ptají nebo naznačují žádoucí cílový stav. Co se tedy chápe pod pojmem kvalita? Tím se rozumí, že zkoumaný jev má charakteristickou vlastnost nebo hodnotu, která jej odlišuje od ostatních. Ve spojení se slovem život se tedy ptáme na po odlišnostech, které jsou charakteristické pro rozdíly ve vnímání hodnoty či kvality života mezi lidmi. (Křivohlavý, 2001)

2.2. Historie pojmu kvalita života

Kvalita života je termín, který se vyskytuje v mnoha vědních disciplínách a nemá všeobecně uznávanou definici (Heřmanová, 2012). S tímto tvrzením se ve svých odborných článcích a literatuře ztotožňuje většina autorů. Ve velkém množství vědních oborů a směrů zabývajících se kvalitou života je i velmi složité se dobře orientovat, protože každý druh zájmu pohlíží na tento pojem z jiného úhlu a tudíž jednoznačné vymezení, je prakticky nemožné (Andráško, 2009).

Prvním pramenem, který zkoumá kvalitu života a otázkami s ní související je Etika Nikomachova od řeckého filosofa Aristotela (Křivohlavý, 2001). Aristoteles zde rozvíjí myšlenku dvou zásadních pojmů související s kvalitou života. Prvním pojmem je princip Eudaimonia¹ a druhým je pojem Hédonia². Jedná se o jakýsi pocit vnitřního naplnění či spokojenost vzhledem k životním stanoveným cílům člověka a je tedy vyjádřena především příjemnými pocity (Murgaš, 2012).

S vývojem a postupem lidského poznání se rozšiřoval i zájem o kvalitu života a jeho zkoumání, zvyšoval se i počet prací na toto téma a stabilně se zavádí do vědních oborů jako psychologie, zdravotnictví i politiky (Heřmanová, 2012).

¹ z řeckého eu – dobré a daimonia - vědomí

² znamenající blaženost, slast

Začalo vznikat mnoho definic za každý vědní obor zvláště, ale žádná obecně uznávaná. Stejně tak se pojem kvalita života začíná zaměřovat nebo spojovat s pojmy jako: zdraví, kvalita prostředí, spokojenost, obyvatelnost životní úroveň, blahobyt či štěstí (Andráško, a další, 2007).

V 60. letech 20. století ale v USA došlo k tzv. Easterliově paradoxu na území USA, kde vzrostl průměrný příjem společnosti a ta tedy zbohatla, a přesto nevzrostla spokojenost lidí se svým životem, naopak u některých dokonce klesla. V geografii je tento paradox nazýván jako Pacioneho paradox blahobytu (Murgaš, 2012). Na základě toho je nemožné tvrdit, že kvalita života je prosperitou. U prosperity můžeme pozorovat růst, ale kvalita života se může zhoršovat nebo zlepšovat. Podle Ferrise, (Murgaš, 2013) když hodnotíme kvalitu života, hodnotíme jak dobrý život je.

V posledních letech pak přichází do popředí kvalita urbáního života. Ta je jednou ze složek kvality života. Studie se zabývají kvalitou života ve městech, které porovnávají.

2.3. Definice kvality života

Jak uvádí Ira a Murgaš (2008), v definicích autorů je dána určitá specifická a rozmanitost ovlivněná jejich zaměřením a vědní disciplínou, proto existuje řada velice pestrých definic. To je dáno složitostí a komplexností celé myšlenky kvality života a její těžkou uchopitelností. Některé definice pro příklad uvádím.

Jednou z prvotních definic již z roku 1975 uvádí Ben-Chien Liu, který vnímá kvalitu života jako subjektivní označení „blaha“ jedinců a prostředí, ve kterém žijí. Je souhrnem uspokojených „tužeb“, které činí jedince šťastným nebo spokojeným (Liu, 1975). Emerson chápe kvalitu života jako uspokojení jedincových hodnot, cílů a potřeb za pomoci využití jeho vloh nebo způsobem vedení životního stylu (Emerson, 1992 in: Felce a Perry, 1995). Cumminse definuje kvalitu života jako souhrn osobních hodnot, životních podmínek a životní spokojenosti. Význam buď objektivního, nebo subjektivního stanovení určité životní domény je interpretovatelný pouze ve vztahu k důležitosti, kterou na ni klade jedinec (Cummins, 1992 in: Felce a Perry, 1995). Meeberg definuje kvalitu života jako

pocit celkové životní spokojenosti, jak ji popisuje mentálně uvědomělý jedinec, jehož život je vyhodnocován. Podmínkou je, že ostatní lidé (přednostně ti zvenčí) odsouhlasí, že životní podmínky jedince neohrožují jeho život a jsou adekvátní pro uspokojení základních potřeb jedince (Meeberg, 1993). Felce a Perry jako výsledek své práce definují kvalitu života jako celkové blaho, které obsahuje objektivní deskriptory a subjektivní hodnocení fyzického, materiálního, sociálního a emočního blaha společně s rozsahem osobního rozvoje a účelnou činností. Vše je váženo osobní sadou hodnot (Felce a Perry, 1995).

Shalock tvrdí, že kvalita života odráží vytoužené životní podmínky související s osmi základními dimenzemi života, mezi které řadí emoční blaho, mezilidské vztahy, materiální blaho, osobní rozvoj, fyzické blaho, právo na sebeurčení, sociální inkluzi a práva (Shalock, 2000). Například Massam spojuje kvalitu života s místem a věří, že uvědomovaná si kvalita života může být na jednu stranu nahlížena jako znak nebo příčina atraktivity daného místa, a na druhou stranu může být výsledkem podmínek, které na místě existují a mírou, do které tyto podmínky vychází vstříc tužbám a očekáváním jedinců. Kvalitu života lze pak chápat jako extrémně komplexní a těžko definovatelný pojem a také jako složený, veřejně-soukromý statek, který je jak vstupem a příčinou, tak výstupem a efektem (Massam, 2002). Andráško charakterizuje kvalitu života jako těžko jednoznačně uchopitelný a nezávisle existující fenomén, kterému se však lze přiblížit pomocí vhodně zvolených ukazatelů a metod. Jedná se v podstatě o kvalitativní hodnocení lidského života, subjektivně vyjádřené pocitem štěstí a spokojenosti, který je výsledkem vlivu a vzájemné interakce externích (sociálních, ekonomických a environmentálních) a interních (psychologických) skutečností na život člověka (Andráško, 2006 in: Macrineanu, 2012).

Seznam definic samozřejmě není konečný, žádný význam nemá ani snaha vybrat tu jedinou správnou a vypovídající vzhledem k nekonečnému způsobu, jak lidé mohou definovat, hodnotit a vnímat kvalitu života. Této rozmanitosti si všímá většina autorů např. Pacione (2003), Murgaš (2012), Heřmanová (2012) a Vokurková (2013). Ve své práci na to upozorňují i Bowlingová a Windsorová, které obecně uvádí, že složky kvality života, jejich výběr a šíře, stejně jako celkové pojetí konceptu, které se v definicích objevují, se liší napříč akademickými

disciplínami, myšlenkovými směry v rámci těchto disciplín i mezi sociálními skupinami populace. Tak můžeme objevit kvalitu života definovanou na makro – společenské i na mikro – individuální úrovni, kvalitu života definovanou ve vztahu k očekáváním a srovnáváním se s ostatními nebo kvalitu života jako míru, do které jsou uspokojeny potřeby nebo dosažena celková spokojenost člověka. Kvalitu života je možné vztáhnout k různě širokému a specifickému území či populaci (Bowling a Windsor, 2001).

2.4. Konceptualizace kvality života

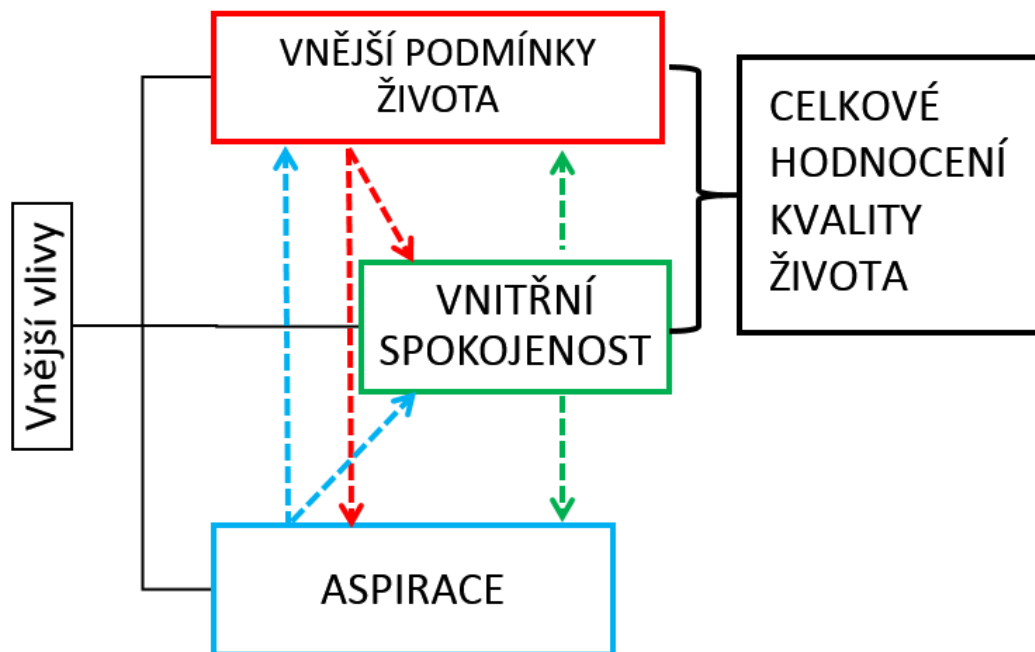
Kvalitu urbánního života můžeme tedy chápat jako komplexní nebo smíšený přístup k hodnocení kvality života. Protože se v něm kombinují oba přístupy hodnocení, jak subjektivní prvky tak ale i prvky objektivního hodnocení. Celkově usilují o co největší přiblížení se realitě kvality života v její komplexnosti. Protože stanovením pouze objektivních prvků a přístupů vylučuje hodnocení jedince, o jehož kvalitu života nám jde především. V opačném případě, stanovením pouze subjektivních prvků, chybí vazba k objektivnímu prostředí. Proto je kombinace obou přístupů velice složitá a jejich praktická aplikace na celé populace těžko proveditelná (Mičánková, 2012).

Felce a Perry přišli s teorií kvality života, v němž uznávají multidimenzionalitu konceptu stanovením pět klíčových dimenzí. Celková kvalita života se podle nich skládá z fyzického, materiálního, sociálního a emočního blaha a z lidského rozvoje a aktivity (Felce a Perry, 1995). Na základě své teorie vytvořili model (*Obrázek 2*), kde každá z dimenzí je tvořena objektivními podmínkami života. Zároveň je však výsledná hodnota kvality života hodnocením subjektivní spokojenosti jedince s každou z jednotlivých dimenzí a významu, který jedinec skrze své osobní hodnoty a aspirace³ té které dimenzi ve svém životě přisuzuje. To značí, že Felce s Perrym nezapomněli ani na vliv vnějších podmínek a přidali kvalitě života dynamiku, která je vyjádřena vzájemnou interakcí elementů vnějších podmínek, vnitřního vnímání a hodnotového systému a aspirací. Předpokládají, že může dojít ke změně v některé vnější složce, čímž se změní úroveň spokojenosti, hodnotového systému nebo

³ Znamená snahu, usilování nebo touhu (Kimeš a Lumír, 2005)

dokonce obojího. Stejně tak i změna systému hodnot může změnit spokojenost a způsobit změnu i v některých vnějších okolnostech. A nakonec může změna vnitřní spokojenosti vyvolat změnu a přehodnocení životního stylu i systému hodnot jedince. Tyto elementy (spokojenost, hodnotový systém a vnější podmínky) se samozřejmě mohou měnit také nezávisle na sobě, ale i jako důsledek působení vnějších vlivů. Mezi vnější vlivy Felce s Perrym uvádí například genetickou výbavu, věk, materiální dědictví, zaměstnanost a další sociální, ekonomické a politické proměnné. Vztah mezi těmito třemi elementy není konstantní, což zahrnuje nutnost určovat všechny tři a vylučuje možnost jejich předvídání na základě znalosti pouze jedné z nich (Felce a Perry, 1995). Kvalita života podle nich není pouze popsáním stavu, ale je veličinou, která se v průběhu času mění.

Obrázek 2: Komplexní model kvality života podle Felce a Perryho

Zdroj: Felce a Perry (1995) vlastní úprava

Cílem tohoto modelu je především jeho použití na nejširší spektrum skupin lidí nehladě na jejich přesnou charakteristiku. I samotní autoři uvádí, že je to velice náročné a převedení modelu do praxe určitě vyžaduje detailní propracování měřících technik a metodologie pro získání subjektivních hodnocení a výzkum toho, zda lidé vůbec mají dostatečnou schopnost odpovídat na otázky a přesně vyjadřovat své pocity (Felce a Perry, 1995).

Marans svým teoretickým přístupem k tvorbě modelu kvality života zaměřil na úzký vztah kvality života k bydlišti jedince a jejich specifickým charakteristikám a vnitřní reakci člověka na ně. Tím navázal na Cambella et al. (1976). Ve své práci uvádí, že kvalita místa je subjektivní fenomén a každý jedinec, který na daném místě přebývá, jej vnímá odlišně. Protože dlouhodobý obyvatel daného místa vyhodnocuje a vnímá spoustu vnějších atributů daného prostředí, jenž je ovlivněno vlastnostmi, potřebami, tužbami i předchozími zážitky. Pod tím je možné si představit ucelenou sadu standardů vytvořených na základě předchozích zkušeností. Pomocí těchto zkušeností srovnáváme a vytváříme momentální soudy. (Marans, 2003). Jeho model je jedním z dalších modelů, které kvalitu života vnímají jako sadu prvků objektivního vnímání, v tomto případě prvků konkrétního daného místa a zároveň vnitřního vnímání a přiřazeného významu a důležitosti jednotlivých prvků pro jedince. Samotné vnější prvky nejsou schopny samy o sobě zcela vystihnout pravou podstatu kvality života.

V podání Maranse je spokojenost dlouhodobých obyvatel daného místa základem tzv. environmentální kvality života, což lze vyvodit ze dvou základních modelů. Tím prvním je utváření kvality života jako spokojenosti s daným obývaným místem a jeho vnímání a hodnocení vnějších atributů, které jsou silně ovlivněny charakteristikami jedince a jeho systémem hodnot podle kterých porovnává dané situace. Druhým modelem nám Marans ukazuje vztah mezi vnitřními reakcemi jedince a vnějšími podmínkami, které na jedince v daném místě působí a výsledkem je spokojenost dlouhodobého obyvatele daného místa. Konkrétními vnějšími podmínkami jsou například: hustota osídlení, hlučnost, počet parkovacích míst na obyvatele nebo vzdáleností místa od nejbližšího parku nebo přírody, to vše nějak hodnotíme a vnímáme a dle svých zkušeností na to i reagujeme a to je právě tou naší vnitřní reakcí, která vede ke spokojenosti s prostředím, ve kterém žijeme (Marans, 2003). Maransova definuje kvalitu života jako kvalitu přírodního i člověkem vytvořeného prostředí vystaveného vnitřním soudům jedince. Jeho model i jeho pojetí kvality života může přinášet zásadní výstupy ve formě hodnocení kvality komunit místa a jejich příspěvku ke kvalitě života dlouhodobých obyvatel například v podobě hodnocení příspěvku veřejného

a soukromého sektoru ke kvalitě života komunity. Jeho teorie je tedy silně spojená s praktickým výzkumem.

Jedním z dalších souhrnných modelů a teorií je pojetí kvality života od van Praaga. Ten si představuje kvalitu života jako souhrn spokojeností, kterých bylo dosaženo za pomoci šesti základních objektivně určených domén života. Těmito doménami má na mysli například: práce, finance, bydlení, zdraví, volnočasové aktivity a prostředí (Van Praag, 2003). Praagův model vychází z celkové souhrnné spokojenosti se životem jedince jako takovým, tuto spokojenost lze dále dělit na jednotlivé domény. V modelu se počítá se sadou měřitelných vnějších proměnných, které přibližují hodnoty spokojenosti v jednotlivých doménách. Ty společně tvoří obecnou spokojenost, tak jak je patrné v *Tabulce 1*. Van Praag se domnívá, že jednotlivé měřitelné proměnné se vzájemně ovlivňují a vnitřní spokojenost jedince nespočívá pouze na stavu vnějších podmínek, ve kterých se momentálně nachází, ale i na jedincově osobnosti, kterou van Praag pro svůj model považuje za časově neměnnou. Protože znaky osobnosti podobně jako například jiné proměnné (zdraví dítěte) pokládá za nepozorovatelné a do vzájemného vztahu zavádí skrytou proměnnou. *Přestože nejsou kvalitativní proměnné v běžném smyslu měřitelné, nese se autorův model v duchu tradičního ekonometrického modelování* (Van Praag, 2003, s. 44).

Tabulka 1: Dvouvrstvý model podle van Praaga

Objektivně měřitelné proměnné	Spokojenost v doménách	Výsledek
práce, zdraví, bydlení, volný čas, okolní prostředí aj.	Spokojenost s prací	spokojenost se životem
	Spokojenost s financemi	
	Spokojenost s bydlením	
	Spokojenost se zdravím	
	Spokojenost s volným časem	
	Spokojenost s prostředím	

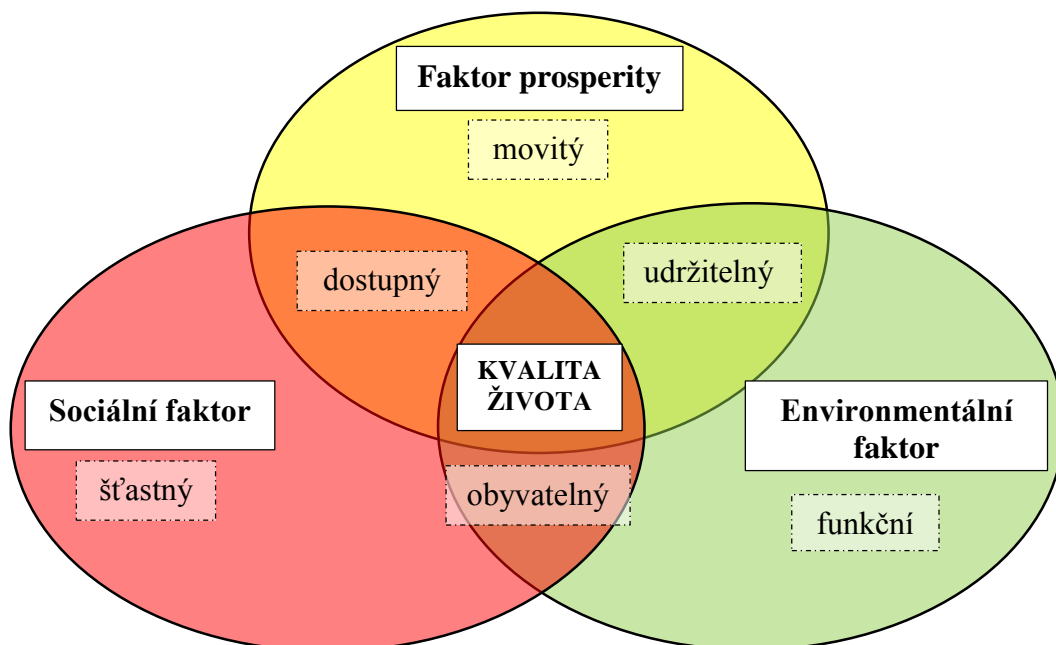
Zdroj: van Praag (2003) vlastní úprava

Celkově lze tedy tvrdit, že kvalita života se stala středem zájmu výzkumu a úzce souvisí se změnou přístupu k blahobytu a pocitu spokojenosti společnosti, která je vnímána v souvislosti s funkcemi nejen materiálními, ale i širokého spektra environmentálních, sociologických a psychologických proměnných. Kvalita je

brána v potaz v širokém poli vědních disciplín, což přispělo a přispívá k existenci mnoha osobitých a originálních teorií (Mičánková, 2012).

To jak lze nahlížet na souhrnný koncept kvality života, lze výstižně demonstrovat na níže uvedeném modelu (Obrázek 3). Tento model uveřejnil ve své publikaci Shafer v roce 2000. Kvalitu života Shafer vidí jako průnik tří množin: ekonomické, společenské a životního prostředí. Každá množina je představována třemi podmnožinami, z nichž dvě má společné s pronikající sousední množinou. V centru průniku všech tří množin je kvalita života (Kladivo, 2012).

Obrázek 3: Konceptní model faktorů, přispívajících ke kvalitě života

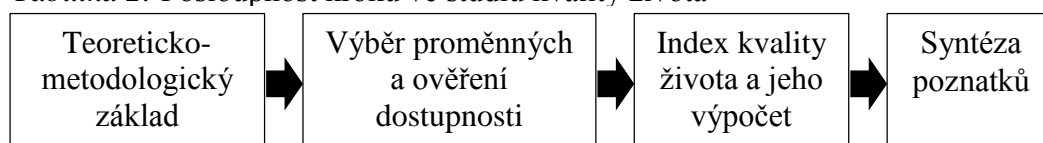

Zdroj: Shafer, 2000 in Kladivo, 2012 – vlastní úprava

2.5. Geografický aspekt kvality života

Murgaš (2012) vidí studium kvality života pomocí geografie jako posloupnost kroků, kterými lze dosáhnout klíčového cíle, jenž je definování a objasnění kvality života viz *Tabulka 2*.

Tabulka 2: Posloupnost kroků ve studiu kvality života

Zdroj: Murgaš (2012) vlastní úprava

Hampl (2006) (in Murgaš, 2012) uvádí, že vztah kvality života a geografie má dvě podoby. Za tyto podoby je považováno postavení kvality života v systému všech geografických věd a odvětví a samotný přístup ke studiu kvality života. Všimá si také úzké souvislosti mezi geografii a sociálními vědami. Vzhledem k obecnému dělení humánní geografie do tří částí: sociální, politické a ekonomické. Geografie kvality života nejlépe pasuje a zapadá do první části - sociální geografie. Avšak vzhledem k tomuto faktu zdůrazňují potřebu vývoje nového směru v sociální geografii, přechod od geografického rozmístění jednotlivých zkoumaných prvků k zaměření se na diferenciaci prvků. Neboli jak autoři zmiňují ke studiu „geografie problému“. Toušek a kol. (2008) (in Murgaš, 2012) se domnívají, že je třeba utvořit nové vize vývoje civilizace. Z tohoto hlediska je třeba vycházet z předpokladu, že kvalita života má vždy geografický rozměr a je vázána k místu jejího zkoumání (van Kamp, a další, 2003).

Kvalita života je ovlivňována prostorovými procesy (Temelová, a další, 2012). Ve Veenhovenově tabulce (in Murgaš, 2012) je vyjádřen *raison d'être*⁴ geografického zájmu o kvalitu života, kterým je – vhodnost prostředí pro život. Jak je patrné v *Tabulce 3*. Tento smysl bytí je vyjádřen jak v objektivní dimenzi kvality života, tak i osobní dimenzi s jediným rozdílem, že osobní dimenzi kvality života lze vyčerpávajícím způsobem měřit (Murgaš, 2012).

⁴ z francouzštiny znamenající – smysl bytí, důvod nebo vnitřní smysl (Klimeš, a další, 2005)

Tabulka 3: Typy kvality života

	PROSTOROVÁ DIMENZE	OSOBNÍ DIMENZE
ŽIVOTNÍ PŘÍLEŽITOSTI A ŠANCE	vhodnost prostředí pro život	životaschopnost člověka
VÝSLEDEK A PODOBA ŽIVOTA	užitečnost života	porozumění životu

Zdroj: Murgaš (2012) podle Veenhovena (2006) – vlastní úprava

Význam geografie v rámci výzkumu kvality života má velice důležitou roli. Například Frazier (1982) tvrdí, že valná většina všech problémů, které se týkají lidského života, má geografický rozměr (Andráško, a další, 2007). Sám Andráško (2009) tvrdí, že kvalita života se mění „od člověka k člověku a od místa k místu.“ Místa, kde lidé žijí se tak mohou výrazně lišit. Hlavním problémem je možnost definovat plochu (místo) mnoha způsoby. Kvalita života a její studie pro specifická prostředí jsou jednoznačným příkladem takto orientovaného výzkumu. Na základě geografických schopností pak lze analyzovat územní aspekty, variace a procesy a díky tomu dojít k syntéze poznatků. Význam geografie a geografů tedy spočívá především v jejich schopnosti posuzovat prostorovou diferenciaci vybraného území z hlediska kvality života (Andráško, a další, 2007).

Role kvality života v rámci geografie můžeme vzít v úvahu jako opačný úhel pohledu (Andráško, 2009). V 60. a 70. letech minulého století již některé studie poukázaly na potřebu začlenění výzkumu kvality života do oblasti geografie, jak uvedl Johnston (1997). Některé práce v těchto letech začaly pracovat s pojmem „životní úroveň“ (například Thomson 1962 nebo Lewis 1968). Významná byla studie sociálních podmínek v městském prostředí, na níž později navázal sběr dalších ukazatelů (finančních, ekonomických) a následně i výpočty indexů popisující lidskou spokojenost nebo blahobyt. Nejvýrazněji dokázal odpovědět Pacione (1986) na otázku, jakou roli může kvalita života hrát v geografii. Podle něj tvoří klíčovou oblast výzkumu v geografii právě zobrazení struktury sídla a rozložení kvality života. Později dodal, že hlavním bodem kvality života je studie vzájemného vztahu člověka a jeho prostředí (Andráško, 2007).

2.6. Měření kvality života

Na kvalitu života musíme pohlížet jako na velice abstraktní pojem, tím musíme vyloučit jakoukoliv možnost přesného popisu nebo kvantifikace. Na řadu přichází nepřímá cesta určení kvality života pomocí skladebných částí, tzv. indikátorů kvality života. Žádným reálným měřením ale nelze obsáhnout všechny komponenty, které jednoznačně ovlivňují lidský život i jeho kvalitu (Rogerson, 1995).

Vždy v každé práci nebo výzkumu se bude jednat o výběr prvků, kterým z různých důvodů bude přiznávána větší důležitost, než jiným. Výčet prvku nutně nemusí být úplný, vzhledem k tomu zvážíme-li kolik lidí je schopno přemýšlet o své spokojenosti a současné situaci na tak vysoké komplexní úrovni. Proto se většina měření kvality života skládá z procesu rozložení konceptu na jednotlivé měřitelné části a jejich následné seskupování do tzv. domén. Ty jsou pak agregovány do souhrnného ukazatele kvality života tzv. indexu kvality života, na čemž se shodnou autoři Gordon (2010), Murgaš (2012) a Krejčíková (2014). Jediný podle koho existuje ještě jeden specifičtější přístup, je Andráško (2007). Podle něj je takovým specifičtějším přístupem hodnocení kvality života to, když se hodnotí podle jediné nebo několika málo jednoznačně stanovených prvků. Příkladem může být například kvalita bydlení, jež je v poslední době považována za jeden z klíčových prvků kvality života.

Pro tuto práci byl pro výpočet indexu kvality života ve městě určen osm indikátorů uvedených v *Tabulce 4* (Domény a indikátory zlatého standartu podle Csikszentmihalyiho). Veškerá potřebná data, až na výjimky, by měla být dostupná na Českém statistickém úřadu, v Českém lexikonu obcí a u jiných organizací, zabývajících se sběrem tvrdých dat, pro zvolený indikátor.

Protože fenomén obecného dobra vychází ze zlatého standardu, všechny indikátory mají stejnou váhu. Hodnoty indikátorů je dobré sledovat za více let, minimálně pak za pětileté období. Hodnoty za jednotlivá léta se zprůměrují a převedou na škálu od $\langle 0 - 1 \rangle$ (kde 0 = nejméně příznivá hodnota indikátoru ke KŽ a 1 = nejpříznivější vztah ke KŽ) podle vzorečků uvedených v práci Ira et al.

(2006) in (Murgaš 2012). Stejně vzorečky uvádějí ve svých pracích i Heřmanová (2012), Mederly et al. (2004) nebo Krejčíková (2014):

A) za předpokladu, že se s rostoucí hodnotou x_i zvyšuje kvalita života

$$I_{xi} = \frac{(X_i - X_{min})}{(X_{max} - X_{min})}$$

B) za předpokladu, že se snižující se hodnotou x_i zvyšuje kvalita života

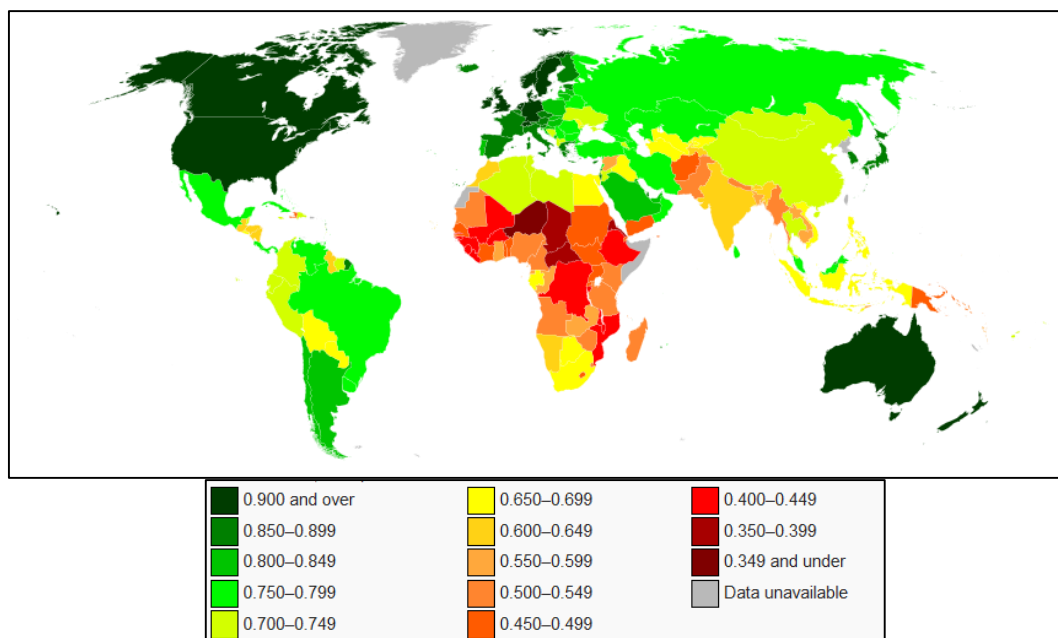
$$I_{xi} = \frac{(X_{max} - X_i)}{(X_{max} - X_{min})}$$

Snižující nebo rostoucí hodnotou je myšleno, zda sledovaný indikátor za zvolenou doménu je příznivý nebo negativní. Jako příklad uvádím, že jednou z domén fenoménu dobrého života je touha žít. Ta může být sledována negativním indikátorem, který vypovídá o nedostatku touhy žít, takovým indikátorem může být počet sebevražd. V takovém případě bude použit vzoreček (B) V opačném případě jednou z domén je touha po rodině, která může být sledována pozitivním indikátorem, kterým je porodnost. Zvyšující se hodnota zvoleného indikátoru je příznivá pro kvalitu života a tedy bude použit vzoreček (A).

2.7. Měření kvality života ve světě

Je důležité zmínit obecná měření kvality života ve světě. Jedním z prvních neoficiálních indexů určených k měření kvality života na celém světě. Tímto indexem je *index HDI*, který průměruje tři veličiny: průměrnou délku života, vzděláním a hodnotou HDP (Murgaš, 2012). V roce 2015 podle zprávy UNDP nejlépe dopadlo Norsko s indexem 0,944, které bylo následováno Austrálií s indexem 0,935. Česká republika se umístila před Řeckem na 28. místě a těsně za Itálií s indexem 0,870. V první 50. je zajímavé umístění Kuwaitu či Bahrainu. Nejhůře pak na tom je Republika Centrální Afrika s indexem 0,350 viz *Obrázek 4* (United Nations Development Programme, 2015).

Obrázek 4: Index HDI (2014)

Zdroj: Wikipedia

Dalšími indexy měření kvality života jsou například *Better Life Index*, *Where-to-born Index*, *Happy Planet Index*, *Legatum prosperity Index*. V ČR a SR se hodnocením kvality života zabývali například Heřmanová (2012) a Murgaš (2012), konkrétně pak ve všech jednotlivých sídlech ČR Murgaš a Kloboučník (2014).

2.8. Obecné měření – zlatý standard

Holistický přístup ke kvalitě života, vychází z toho, jak člověk odpoví na otázku „Jak se má?“, protože odpověď je vyvážené zhodnocení objektivních i subjektivních podmínek vzhledem k jeho morálním hodnotám. Zlatý standard⁵ kvality života můžeme použít jako metodu pro komplexní hodnocení kvality urbánního života, protože vytváří referenční hodnotu. Vychází z fenoménu obecného dobra nebo „dobrého života“, který se skládá z ohodnotitelných projevů lidské touhy. Jedná se o touhy, které jsou společné pro všechny lidi napříč historií. Křivohlavý (2006) identifikuje celkem pět kritérií takového „dobrého života“:

- (1) Vyzrálé pojetí kvality života formou ujasnění si toho, co je důležité a pro co stojí za to žít.
- (2) Snaha vymanit se z hranic dané kulturním kontextem a chápat tedy i širší souvislosti a kritéria kvality života.
- (3) Snaha přát dobré nejen sobě ale i druhým, být prosociální a takové chování chápat jako dobré.
- (4) Nezůstat pouze u povrchnosti dobrých projevů chování, ale mít je silně zakořeněné ve svém způsobu života.
- (5) Člověk by měl být otevřený tomu, co je považováno za dobré a nebyť konzervativně uzavřený ve stávajícím pojetí. (Křivohlavý, 2006)

V myšlence obecného dobra se mluví o touze chtít žít a žít dlouho, mít rodinu a děti, být zdravý a vzdělaný, mít práci a být dobrým člověkem (Murgaš, 2012). Všechny tyto tužby jsou dlouhodobě v žebříčcích hodnot před touhou mít peníze a majetek a být bohatý. To vedlo k poznání, že kvalita života není prosperitou a ani s ní nesouvisí (Csikszentmihalyi in Murgaš, 2012). To také potvrzuje to, že HDI⁶ jako index kvality života je nedostačující a je spíše ekonomickým ukazatelem (Vokurková, 2013).

Cílem metody zlatého standardu kvality života je co nejmenší počet indikátorů s co možná největší výpovědní hodnotou. Návrh indikátorů k jednotlivým doménám je popsán v *Tabulce 4*. Ne všechny domény lze hodnotit pouze kladnými

⁵ známý jako benchmark nebo etalon

⁶ Index lidského rozvoje – porovnává HDP, průměrnou délku života, vzdělání

indikátory, ale naopak indikátory značící absenci zkoumaného jevu. Například touha po tom mít dítě nebo děti je vyjádřena kladným indikátorem porodnosti. Naproti tomu základní touha po životě tedy chtít žít je zkoumána pomocí absence této touhy, která je pozorovatelná na indikátoru počtu sebevražd. Mezi zvolenými indikátory chybí bohatství neboli prosperita. A to především z důvodu základního poznání, které samotné vedlo k vytvoření myšlenky kvality života a to: „*prosperita není kvalitou života a ani s ní nesouvisí*“ (Csikszentmihalyi in Murgaš, 2012). To zjistil již Pacione (2003) a tvrdí že kvalita života není rovna materiálnímu bohatství. Toto tvrzení je známo jako „paradox blahobytu“. K tomuto poznání dospěla západní (myšleno euro-americká) společnost v 60. letech minulého století díky tomu, že společnost sice zbohatla, ale spokojenost lidí s vlastním životem se nezlepšila (Murgaš, 2012).

Tabulka 4: Domény a indikátory zlatého standardu

Doména	Indikátor
Chtít žít	Počet sebevražd
Chtít dlouho žít	Střední délkou života
Mít funkční rodinu	Rozvodovost
Mít děti	Porodnost
Být zdravý	Úmrtnost
Být vzdělaný	Vysokoškolská vzdělanost
Mít práci	Nezaměstnanost
Být dobrým člověkem	Generativita ⁷
Být v bezpečí	Kriminalita

Zdroj: Murgaš (2012) vlastní úprava

⁷ přesunutí těžiště zájmu jedince mimo svou osobu (Kimeš, a další, 2005)

3. Koncept kvality urbánního života

Vzhledem k tomu, že kvalita života nemá obecně platnou definici, nemá ani uznávaný pojmový aparát či metodologii zkoumání. Avšak v nepřehledném množství interpretací lze nalézt shodu v tom, že kvalitu života lze rozdělit do dvou částí: objektivní (vnější; prostorovou) a subjektivní (vnitřní; osobní). Tyto části nazýváme jako dimenze kvality života (Vokurková, 2013). Nastávajícím problémem vidí Murgaš (2013) podle Gurkové v tom, že je velká převaha možností jak zjišťovat a měřit kvalitu života nad rozvojem metodologie.

V posledních letech stoupá počet nových uchopení a pohledů na kvalitu života publikovaných v odborných pracích, tyto práce se zabývají kvalitou života dětí, kvalitou života pacientů trpících různými druhy onemocnění či pacientů po operacích. Jedním z novějších směrů zkoumání kvality života je kvalita urbánního života (Murgaš, 2013). Tento směr má více jak 50-ti letou tradici podle Marans a Stimson (in Murgaš, 2013) a přestože kvalita urbánního života je jednoznačně orientována na místo a tím pádem především na vnější (prostorovou) dimenzi, pokouší se nové studie o holistický⁸ přístup. To znamená skloubení jak prostorové tak osobní dimenze v jediné studii. Důležitou literaturou v posledních letech je *Investigating Quality of Urban Life. Theory, Methods, and Empirical Research*, která byla vydána již jako 45. publikace z řady *Social Indicators Research Series* a je editována Maransem a Stimsonem (in Murgaš, 2013). Z českých a slovenských autorů se zkoumáním kvality urbánního života zabývají: Heřmanová (2012), Temelová et al. (2012), Andráško (2007, 2008 a 2009).

Z celkového pohledu se výzkum na úrovních měst a jejich částí jeví jako nejideálnější řešení, protože ve městech jsou obě dimenze kvality života v rovnováze. Při postupu na úroveň vyšší (okresy, kraje, státy) je osobní dimenze kvality života upozadována. Murgaš říká: „Koncept kvality městského života je nejbližší ideálu, kterým je holistické chápání kvality života.“ (Murgaš, 2013).

Podle Engela a Bergsmana (Křivohlavý, 2001) existují tři úrovně kvality života, uvádí je jako úroveň makro-rovina, mezo-rovina a personální rovina. Podle

⁸ chápeme jako komplexní, celostní

Lindströma a Ericsona (Murgaš, 2012) existují podobné úrovně, ale jsou čtyři: globální, vnější, interpersonální a osobní. Pokud se ale zaměříme na výzkum kvality urbánního života, rozlišujeme pouze dvě hlavní úrovně chápání. První rozlišuje za nejnižší úroveň, úroveň městských částí a jí nadřazenou úroveň města jako celku. Druhé chápání je nejnižší úrovní město jako celek a nadřazenou úrovní stát nebo svět (Murgaš, 2013).

Koncept kvality urbánního života vychází z poznání, že nejideálnější je vyrovnanost obou základních dimenzí kvality života (prostorové a osobní). V takovém případě je třeba přistoupit na integraci obou přístupů, jak uvádí Marans a Stimpson (in Murgaš, 2013). Pokud se ztotožníme s definicí Heřmanové (2012), že kvalita života je „reflexí objektivních environmentálních podmínek (vnějšího prostředí) a sebereflexí (vnitřního prostředí) člověka v kontextu kulturních hodnotových, sociálních a prostorových (geografických) systémů a ve vztahu k individuálním motivacím, schopnostem cílům a očekáváním“, lze ji aplikovat na koncept kvality urbánního života jako hodnocení vlastního života v rozličném prostředí města nebo sídla. Tedy jedná se o subjektivní hodnocení kvality vlastního života vyjadřující spokojenost či životní pohodu. Rozličné podmínky vnějšího prostředí zastupují prostorovou dimenzi kvality života (Murgaš, 2013). Výhodami holistického přístupu je možnost využít vícerozměrné statistiky. Lze u něj také narazit na komplexnější otázky ze sociologie dotazující se na celkové uspokojení, úspěchy v životě, štěstí atp.. Nevýhodou však může být horší srozumitelnost a interpretace výsledků (Heřmanová, 2012).

Murgaš ve svém článku (2013) naráží na problematiku originality kvality urbánního života. Pokládá řečnickou otázku, zda se jedná o originální kvalitu života nebo jen o jednu z kategorií kvalit života. A pokud se jedná o originální kvalitu života, čím se liší od ostatních a v jaké dimenzi je originální v jedné, ve druhé nebo v obou? Pacione (2003) se ve své studii domnívá, že se jedná o originální kvalitu života. Pacione vidí za signifikantní dimenzi městských společenských skupin a vztahů mezi nimi, které mají vliv na město.

Podle Murgaše (2013) lze předpokládat, že pro většinu obyvatel České Republiky je osobní dimenze kvality urbánního života a osobní dimenze kvality života jedním a týmž. Protože pokud se kohokoliv zeptáte na otázku „Jak se máte?“

dostanete odpověď. Taková odpověď bude výsledkem stejných obecných myšlenkových procesů. Při faktu, že míra urbanizace⁹ v České Republice je 70%, dá se konstatovat, že hodnocení spokojenosti nebo životní pohody je především prožíváním spokojenosti se životem ve městě (Murgaš, 2013). Autor nakonec vyslovuje závěr, že kvalita urbánního života je skutečně originální kvalitou života a její originalita je především v její objektivní (prostorové) dimenzi.

Důležité je si uvědomit, že nelze provádět výzkum nebo studii kvality života bez toho aniž bychom uvedli konkrétní místo nebo prostor, kde byl výzkum prováděn, protože jakékoliv takové výsledky by neměli žádnou vypovídající hodnotu (van Kamp, a další, 2003).

3.1. Etymologie pojmu kvalita urbánního života

Pojem kvalita urbánního života je tvořena slovy kvalita, urbánní a život. Kvalitou rozumíme podle slovníku cizích slov hodnotu nebo jakost. Jedná se o soubor různorodých vlastností atributů, které činí daný předmět jiným oproti ostatním (Kimeš, a další, 2005). Urbánní je slovo nejčastěji spojované se slovem geografie. V takovém případě se jedná o vědní disciplínu, která se zabývá městským prostředím. Především pak vývojem, strukturou, problematikou, ale i funkcí a hierarchií sídel (Bičík, a další, 2004). Život pak můžeme chápat jako souhrn jevů charakterizující živý organismus.

Celý pojem kvality urbánního života můžeme chápat jako prostorovou diferenciaci kvality života ve vymezeném prostředí měst. Pro naprosto nejednodušší definici můžeme říct, že kvalita urbánního života = kvalita městského života.

3.2. Definice kvality urbánního života

Vzhledem k tomu, že zájem o kvalitu urbánního života stoupá především v posledních letech, tak snaha autorů definovat o co vlastně jde je minimální. Uvádím několik definic či teorií, jak tento fenomén chápou někteří vybraní autoři.

Murgaš (2013) uvádí, že kvalita urbánního života je nejdůležitější složkou kvality života a je nejbližší ideálu holistického pochopení kvality života.

⁹ proces koncentrace obyvatelstva do měst

Dieter (1986) vidí kvalitu urbánního života jako psychologický vliv místa na život člověka. A zmiňuje, že je sporné, která dimenze při zkoumání má větší vliv.

Ira (2005) kvalitu urbánního života definuje jako stav sociálního blaha vztahený k ekonomickým hodnotám, kvalitě prostředí, pocitem osobní svobody apod. v geografickém kontextu.

Cutter (1985) říká, že kvalita urbánního života je vázaná na sociální a environmentální podmínky, je tedy kombinací spokojenosti jedince v daném místě.

3.2. Vztah kvality života a městského prostředí

Kvalita života v prostředí měst je daleko častějším tématem slovenských geografů než těch českých. Ze slovenské strany mluvíme například o Andráškoví (2007), Irovi (2015), Irovi, Šuškoví (2006) Andráškoví (2007), Murgašovi (2013) aj. Jejich práce se zabývají především prostorovou diferenciací vnitřní struktury měst. V té době se ještě nedalo mluvit o problematice kvality urbánního života jako takové. Díky dostupnosti mnoha statistických dat o obyvatelstvu za města nebo jejich jednotlivé části se geografové začali zajímat o změnu vnitřní struktury měst. Ve velké míře byla využívána tvrdá statistická data a dat získaných z dotazníkového šetření bylo velmi málo. K rozvoji tohoto směru zájmu přispěli svým dílem i sociologové. Ti zkoumali především změny ve vnitřních strukturách měst, jako první, kdo tuto metodu použil na příkladu města Prahy, byl sociolog P. Matějů v roce 1980. Na tuto práci později navazovali i první geografové (Kladivo, 2012).

Kvalitu života chápeme jako ovlivnitelnou veličinu, konkrétně uvažujeme, že kvalita života lidí je spojena s místem, kde žijí a s jejich každodenními činnostmi spolu se všemi vlivy a faktory, které na ně v místě působí. Proto je zcela vhodné zkoumat kvalitu života na nižších stupních geografické úrovně než je například úroveň státu. To je příhodné i vzhledem k tomu, že většina států není vnitřně zcela homogenní z pohledu kvality života. V případně kvalitně odvedeného výzkumu hodnocení kvality života na regionální úrovni, mohou představitelé z veřejného

sektoru odhalit existující disparity¹⁰, které je třeba efektivně řešit (Mičánková, 2012). Například podle Nováka a Netrdové (2011), vede analýza na co nejnižších geografických úrovních k velkému přínosu v podobě rozpoznání povahy a rozsahu současných regionálních rozdílů. Zároveň podává informace, které jsou velmi cenné především pro regionální politiku při jejich rozhodování a tedy pro efektivní, cílené a vhodně volené nástroje pro podporu a rozvoj (Novák, a další, 2011).

Prvními publikovanými pracemi, zabývající se prostorovou strukturou měst byla v roce 1964 práce Schmida a Tagashira, kteří svému zkoumání podrobili město Seattle. Pokračovali další studie zabývající se Bostonem a Helsinkami (Sweetsew 1965), Kodani (Pedersen 1969), Torontu (Murdie 1969), Kalkatě (Berry a Rees 1969) aj. Na evropském kontinentu vznikaly podobné studie až o několik let později, například studií Moskvy se zabýval J. V. Medvedkov (1974) a prostorovou strukturou Varšavy G. Węclawowicz (1975). Prvními československými geografi byly například Bezák (1987) a Vystoupil (1987) kteří se zabývali Bratislavou a porovnáním Ostravy a Katovic (Kladivo, 2012).

Z velkého množství přístupů k problematice kvality života urbánní geografie se jako nejvýznamnější směr výzkumu jeví faktorová ekologie. Především díky jejímu zaměření na sociálně prostorovou diferenciaci území. Základem tohoto směru výzkumu je stanovení souboru několika sociálně-demografických proměnných pro prostorové části zkoumaného území (například městské části, základní sídelní jednotky atp.). Cílem takové studie je odhalení určitých vztahů a vlastností mezi jednotlivými proměnnými. Podobně to ve své práci řešil i Andráško (2006), když zkoumal socio-demografickou dimenzi kvality života v Bratislavě, vycházel přitom z prací Bezáka (1987) a Matloviče (1998).

3.3. Měření kvality urbánního života

Kvalita urbánního života je součástí kvality sídelního života, ale není jedinou součástí. Další částí je kvalita rurálního (venkovského) života, tato část je poměrně novým zkoumaným fenoménem, kterým se ve svých pracích zabývají Žitňáková (2013) a Angelovič (2013) jak uvádí Murgaš (2014).

¹⁰ znamenající nerovnost, různost nebo rozdílnost (Klimeš, a další, 2005)

Metod, jak měřit kvalitu urbánního života je několik, především se pak jedná o zahraniční studie hodnotící velká města jako celek podle zvolených indikátorů. Pro příklad je níže uvedeno pár nejvýznamnějších z posledních let. Počínaje od obecného přístupu.

3.4. Měření kvality urbánního života ve světě

Jednu studii vydává the Economist Intelligence Unit pro magazín The Economist s názvem *Best cities ranking and report*. Tato studie hodnotí největší světová města podle panelu indikátorů. Sledovanými indikátory jsou: a) množství zeleně, b) sídelní kaše (urban sprawl), c) kultura, d) dostupnost (zaměřeno na leteckou dopravu), e) izolovanost, f) znečištění ovzduší. Výsledkem porovnání jednotlivých indikátorů je index liveability¹¹. Na základě nejvyšší hodnoty indexu bylo sestaveno pořadí: 1. Hong-Kong, 2. Amsterdam, 3. Osaka, 4. Paříž, 5. Sydney, 6. Stockholm, 7. Berlín, 8. Toronto, 9. Mnichov a 10. Tokyo (The Economist Intelligence, 2012).

Podobnou studii s názvem *Quality of Living Reports* představila skupina Mercer. Ve své studii hodnotí 221 měst podle panelu 39 indikátorů, které jsou rozděleny do 10 domén. Města jsou porovnávána s New Yorkem, kterému je uděleno základní skóre 100. Doménami byly zvoleny oblasti: politiky a sociálního prostředí, ekonomické prostředí, socio-kulturní prostředí, lékařská péče, škola a vzdělávání, veřejné služby a doprava, rekreace, spotřební zboží, bydlení, přírodní prostředí. Výsledné pořadí je: 1. Vídeň, 2. Curych, 3. Auckland, 4. Mnichov, 5. Vancouver, 6. Düsseldorf, 7. Frankfurt, 8. Ženeva, 9. Kodaň a 10. Sydney (Mercer, 2015).

Když porovnáme obě studie, je patrné, že i Mercer, i EIU zaměřily kvalitu života na prostorovou dimenzi, avšak tím, že každý zvolil jiné indikátory, jsou výsledky odlišné. V obou žebříčcích figurují totožně jen Sydney a Mnichov. Mercer vyhodnotil nejlepší Hong-Kong z EIU až na 70. místě. EIU Vídeň vůbec nemá mezi 70 porovnávanými městy.

¹¹ z angličtiny = obyvatelnost, tedy vhodnost prostředí pro žití/bytí

Za zmínku stojí ještě studie EU s názvem *Quality of life in cities Perception survey in 79 European cities*, ve které byla zastoupena i 2 česká města¹². Výzkum se skládal z 27 otázek týkajících se života ve městě. Největší důležitost měla odpověď na otázku: Jsem spokojený s životem v (název města). V této studii nejlépe dopadl dánský Aalborg, kde spokojenost jeho obyvatel byla 99%. Praha s 90% skončila na 45. místě a Ostrava s 80% spokojeností na 72. místě (EU, 2013). Ze studie je patrné, že ve všech městech je více jak 70% spokojenost jeho obyvatel. Jen tři města nedosáhla k hranici 70% spokojenosti.

3.5. Měření kvality urbánního života v ČR a SR

Nejvýznamnější práci v hodnocení kvality urbánního života provádí již od roku 2008 společnost MasterCard českého centra rozvoje. V roce 2011 bylo vybráno 63 měst s počtem obyvatel nad 20 tisíc. Sledováno bylo 12 indikátorů v 5 doménách. Domény byly zvoleny: 1) situace na trhu práce, 2) cena bydlení, 3) kvalita sociální a zdravotní péče, 4) kriminalita a 5) příjem obyvatelstva. Celkově nejlépe se umístily: Jindřichův Hradec, Praha, Hradec Králové, Náchod, Pardubice, Písek. Pro zajímavost uvádím i 13. místo Jablonce nad Nisou a 30. místo Liberce (MasterCard, 2011).

Z českých zástupců z řad odborníků, je třeba zmínit práci Heřmanové (2012) která prováděla dotazníkové šetření na území hlavního města Prahy s cílem ověřit si předem stanovené hypotézy. Její práce byla vydaná jako kniha s názvem *Koncepty, teorie a měření kvality života v nakladatelství Slon* a je velice cenným zdrojem základních teoreticko-metodologických postupů.

Další práci z řad odborníků je disertační práce pana Kladiva (2011), který se zabývá prostorovou diferenciací kvality života obyvatel města Olomouce. Jeho práce zkoumá zájmové území města z pohledu obou dimenzí a porovnává je. K řešení používá metodu faktorové a shlukové analýzy. Ale podobně jako já v této práci se i pan Kladivo potýkal s nedostatkem dat či neochotou příslušných institucí data za vybrané území poskytnout.

¹² Praha; Ostrava

Zajímavou a přínosnou prací na Slovensku je práce s názvem *Percepčia kvality života v mestskom prostredí (na príklade mesta Partizanske)* uveřejněné v Geografické revue. Autoři Ira a Šuška (2006) se pokusili o celkový pohled na kvalitu života okresního města a jeho obvodů. Výsledkem jsou rozdíly výsledků pro subjektivní dimenzi a objektivní dimenzi. Jen párkrát byly výsledky pro stejný obvod podobné (Murgaš, 2013).

Ira (2015) publikoval práci s názvem *Petrželka a kvalita života jej obyvateľov*. Svou studii zaměřil na největší sídliště na Slovensku s důrazem na kvalitu městského života podle podmínek sídliště. Výzkum byl prováděn pomocí dotazníků na obyvatelích sídliště starších 15 let. Výsledky byly porovnávány s výsledky výzkumu kvality života v Bratislavě 2003. V první části měli respondenti určit oblasti života, které si představí pod pojmem kvalita života. V roce 2003 uváděli na prvním místě shodně – dostatek finančních prostředků, v roce 2015 to bylo nahrazeno bezpečností a zdravím. Druhá část pak hodnotila vnímání kvality života. Za Bratislavu a jednotlivé části byly výsledky víceméně podobné, jen hodnocení Petržalky byla změna téměř dvojnásobná – v roce 2003 hodnotilo kvalitu života jako dobrou až velmi dobrou pouhých 39% respondentů v roce 2015 počet respondentů stoupl na 69%. Ira v závěru své práce zdůrazňuje, že i přes veškeré snahy interdisciplinárních výzkumů je spolupráce odborníků jednotlivých vědních disciplín nedostatečná. Pozornost by se podle něj měla věnovat různým typům výzkumů. Například definováním a objasněním pojmu „kvality života“ aby se zjistilo, jaké aspekty jsou pro jeho měření nejdůležitější. Dalším by mohl být výzkum na to jak nejlépe sledovat názory, zájmy a hodnoty obyvatel s cílem dosahovat smysluplného, vyváženého a zdravého života. To by pak mělo nejvíce přispět k udržitelnosti a zlepšení kvality života obyvatel ve městech a větších sídlištích. (Ira, 2015)

Podobnou studií se zabývá Murgaš (2014) v práci s názvem *Kvalita urbánneho života jako holistický koncept. Případová studie Liberec*. Autor ve své práci představuje koncept kvality urbánního života a diskutuje nad pojetím problematiky kvality života odvozené od městského prostředí a kvalitou života chápanou jako zkušenost v městském prostředí. Snaží se o holistický přístup a kombinaci obou dimenzí. Druhá část se zabývá případovou studií v městě Liberec, které probíhalo

pomocí rozhovoru s jeho obyvateli staršími 18 let s vyrovnaným zastoupením mužů a žen. Výsledné hodnocení kvality urbánního života v Liberci je průměrná hodnota 6,87. V závěru zdůrazňuje pojem „dobrého místa“ jako klíčový prvek kvality urbánního života a dále se shoduje s Irou (2015) že pro prohloubení studie je třeba posoupnosti kroků: objasnění a definování, výběr indikátorů, výpočet indexu, syntéza poznatků. (Flégl in Murgaš, 2014)

Nejvíce podobnou práci této, vytvořili Murgaš a Klobučník (2014) s názvem *Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in Czech Republic*, (volně přeloženo – Obce a kraje jako dobrá místa k životu: Index kvality života v České republice). Ve své práci vycházejí ze zlatého standardu kvality života a index kvality života vypočítávají na třech úrovních členění ČR. Na mikro-úrovni porovnávají obce, na mezo-úrovni jsou porovnávány okresy a nakonec na makro-úrovni porovnávají jednotlivé kraje ČR. Indikátory zvolili takové, aby nejvíce vystihovaly jednotlivé domény zlatého standardu života sledované v daných územích za minimálně 5 let. Průměrný výsledek za celou ČR byl určen 5,2921 a pro další výpočty byl považován za 100% hodnotu. Zajímavostí této práce je, že autoři na základě výsledků vytvořili absolutní pořadí všech obcí a měst od prvního s nejlepším výsledkem po poslední s nejhorším výsledkem. Z nich vybrali pouze 14 krajských měst jak je patrné z *Tabulky 5*, nejlépe dopadlo Brno v celkovém pořadí na 12. místě a nejhůře dopadla Ostrava na celkovém 5327. místě. Zajímavostí je pro mě až 123. místo hlavního města Prahy, kterou předběhla i podstatně méně významná krajská města jako Jihlava a Hradec Králové. Zvláštní je i celkové 901. místo Liberce nebo 991. místo Plzně, protože tato města jsem vždy považovala za pěkná města vhodná pro život. Závěrem práce je konstatování, že v rurálních oblastech (vesnice/obce) kvalita života vnímána lépe než ve městech. Nicméně města s více jak statisícem obyvatel jsou hodnocena lépe, než města s počtem obyvatel mezi 5 až 10 tisíci. Přínos práce je dvojitý, metodologický v první řadě a v druhé ukázkou potenciálu možností využití zlatého standardu jako jednotící metodiky pro kvalitu urbánního života.

Tabulka 5: Index KŽ v krajských městech a jejich celkové pořadí

Krajské město	Index KŽ	celkové pořadí
Brno	7,7400	12.
Hradec Králové	7,6299	24.
Jihlava	7,3962	70.
Praha	7,2602	123.
České Budějovice	7,0334	228.
Zlín	6,9609	289.
Olomouc	6,5142	740.
Liberec	6,4134	901.
Plzeň	6,3587	991.
Pardubice	6,2591	1155.
Ústí nad Labem	4,6803	4628.
Karlovy Vary	4,5760	4797.
Ostrava	4,1664	5327.

Zdroj: upraveno podle Murgaš a Klobučník (2014)

4. Jablonec nad Nisou a jeho charakteristika

Obvykle se kvalita života hodnotí především v konkrétním administrativně vymezeném území jako např. Heřmanová (2012), Ira (2005), Kladivo (2012), Murgaš (2012) a další. Důležitým krokem je i vhodné vnitřní členění zkoumaného prostoru, což se zpravidla odvíjí od měřítka a především dostupnosti dat potřebných ke zkoumání. Avšak je zřejmé, že čím menší je zvolená prostorová jednotka, tím k menšímu zkreslení ve výsledcích dochází. Takovému zkreslení se říká *ekologické zkreslení*¹³ (ecological fallacy) (Kladivo, 2012). K volbě území pro mou diplomovou práci byly zvoleny městské části Jablonce nad Nisou, které reprezentují nižší úroveň členění města a práce tak navazuje a rozšiřuje mou bakalářskou práci.

4.2. Základní charakteristika vybraného města

Město Jablonec nad Nisou (dále jen Jablonec) se nachází na území o celkové rozloze 3138 ha v kotlině mezi Černostudničním hřebenem a Jizerskými horami na severu Čech. Nejbližším velkým městem je Liberec vzdálený vzdušnou čarou zhruba 10 km severozápadním směrem. Průměrná nadmořská výška je v Jablonci 570 metrů nad mořem. Protéká jím Lužická Nisa, do které se vlévá Mšenský potok, na kterém je vybudována vodní nádrž Mšeno, která je jednou z dominant města (Vokurková, 2013).

Ráz krajiny je spíše kopcovitý a po většinu roku převažuje horské podnebí. Město je oblíbeným cílem pro sportovní a rekreační vyžití a má výborné sportovní zázemí téměř pro všechny druhy sportů. Za zmínku rozhodně stojí přírodní sportovní areál Srnčí Důl. Jablonec je i kulturním centrem, má vlastní městské divadlo i s letní scénou, a celkem 3 kina, hudební klub Na Rampě a multifunkční budovu Eurocentra, kterou lze přizpůsobit takřka jakékoliv kulturní akci. I když architektonicky patří spíše k městům s mladší historií, protože k největšímu rozkvětu došlo teprve až koncem 19. a začátkem 20. století. I tak se na území Jablonce najde několik zajímavých i významných staveb se zajímavými prvky

¹³ metodologický problém, na který první upozornil W.S. Robinson v American Sociological Review (1950). Jedná se o problematiku sledování individuů nebo skupin individuů (SOCIOweb, 2010)

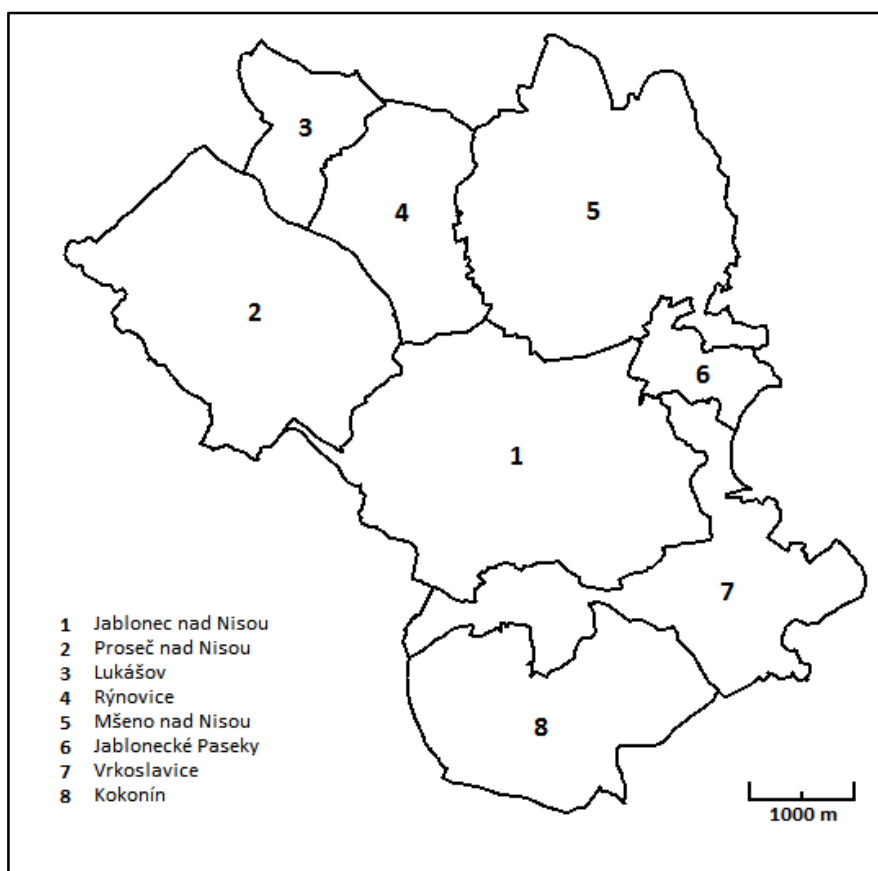
secese, funkcionalismu nebo novorenesance. Největší jméno v Čechách ale i v zahraničí si Jablonec udělal především výrobou skla a bižuterie, kterou do dnešní doby exportuje do celého světa. Jablonec využívá i své polohy v blízkosti státních hranic, to se projevuje především partnerskou spoluprací s některými zahraničními městy například Zwickau, Bautzen, Kaufbeuren (všechna Německo) a Jelenia Góra (Polsko). Město má i vzdálenější a exotičtější partnerská města jako například Marsciano (Itálie), Ronse (Belgie), Beihai (Čína). Spolupráce s partnerskými městy probíhá v podobě společných kulturních akcí, výměnných pobytů studentů a učitelů, v turistice a společných expozicích a prezentací měst nebo v oblasti sportu a obchodu. Co se týká dopravy, je město vybaveno více než dobře. Městská hromadná doprava, kterou spravuje DPMLJ (Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce nad Nisou), nabízí meziměstské spoje a spojení jednotlivých částí města pomocí autobusové dopravy, provozuje „unikátní“ tramvajovou dopravu mezi Jabloncem a Libercem. (Jablonecké turistické informační centrum, 2016).

Město Jablonec nad Nisou je v současné době okresním městem i obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. Jako okres se skládá z 34 obcí. Samotný správní obvod města se skládá z 8 městských částí, těmi to částmi jsou: Jablonec nad Nisou (centrum), Jablonecké Paseky, Kokonín, Lukášov, Mšeno nad Nisou, Proseč nad Nisou Rýnovice a Vrkoslavice. Jablonec jako město čítá 44 567 obyvatel (k 31. 12. 2013). Konkrétní počty obyvatel jednotlivých částí města jsou v *Tabulce 6*.

Z tabulky je patrné, že nejmenší částí obce, co se týká počtu obyvatel, je Lukášov s pouhými 216 obyvateli, největší částí potom vychází centrum města Jablonec nad Nisou s 24 962 obyvateli (Český statistický úřad, 2016). Rozdělení města Jablonec nad Nisou do 8 urbanistických obvodů je názorně vidět na *Obrázku 5*. Podle celkové rozlohy území jednotlivých částí města jsou nejmenší

částí Jablonecké Paseky s celkovou výměrou 88 ha a naopak největší území zabírá část Jablonec nad Nisou (centrum) s 686 ha (*Tabulka 7*) (SEAL s.r.o., 2012).

Obrázek 5: Městské části Jablonce nad Nisou

Zdroj: Geoportál CENIA (2015) vlastní úprava

Tabulka 6: Počet obyvatel za jednotlivé městské části Jablonce nad Nisou

Městská část	Počet obyvatel
centrum	24 962
Jablonecké Paseky	2 885
Kokonín	2 027
Lukášov	216
Mšeno nad Nisou	8 687
Proseč nad Nisou	1 772
Rýnovice	2 555
Vrkoslavice	1 463
celkem	44 567

Zdroj: Statistický lexikon obcí (2013)vlastní úprava

Tabulka 7: Velikost území jednotlivých městských částí Jablonce nad Nisou

Část města	Rozloha území [ha]
centrum	686,2
Jablonecké Paseky	88,2
Kokonín	385,8
Lukášov	139,4
Mšeno nad Nisou	619,2
Proseč nad Nisou	553,1
Rýnovice	255,4
Vrkoslavice	410,7
celkem	3 138

Zdroj: SEAL s.r.o. (2012) vlastní úprava

4.3. Stručná charakteristika jednotlivých částí města

Jablonec nad Nisou (centrum)

Tuto část lze označit za jádrovou městskou část, ve které nalezneme všechny správně-administrativní budovy i sportovní a kulturní. Jedná se o jakousi spádovou část pro okolní části města. Zajímavostí je, že centrum je vystavěno na svazích koryta Lužické Nisy. Toto městská část jako jediná sousedí téměř se všemi ostatními částmi kromě Lukášova a Kokonínu.

Na katastrálním území této části Jablonce najdeme převážnou většinu důležitých budov občanské vybavenosti. Uveďme si ty nejdůležitější, jako například nemocnice, školy, budovy správních odborů, soud, divadlo, sportovní stadióny a haly nákupní centra a domy a jiné.

Jablonecké Paseky

Jablonecké Paseky se nachází východně od městské části Jablonec nad Nisou (centrum). Reprezentují nejmenší část z pohledu velikosti území, ale rozhodně ne nejméně zalidněnou. Je zde bohatá zástavba panelových domů a podél silnice I. třídy směrem na Tanvald i mnoho činžovních domů.

Kokonín

Nesousedí přímo s centrem, nachází se na jižním svahu Černostudničního hřebene nakloněného směrem k Rychnovské kotlině. Protéká jím řeka Mohelka. Prochází jím silnice II. třídy směrem na Železný Brod.

Lukášov

Lukášov je nejsevernější městská část, která nesousedí přímo s centrem. Její zástavba jsou převážně rodinné domy a rekreační budovy. Lukášov má pouze 216 trvale žijících obyvatel (k 31. 12. 2013). Většina obyvatel je pouze přechodných, jedná se především o rekreaty z Prahy.

Mšeno nad Nisou

Hlavní dominantou městské části Mšeno nad Nisou je vodní nádrž Mšeno, která je vytvořená na Mšenském potoce s úchvatnou zděnou hrází. Tato přehrada slouží především k rekreaci i sportovnímu vyžití nebo je i hojně využívána k rybolovu. Podle Jabloneckého kulturního a informačního centra je tato nádrž největší *městskou* vodní nádrží ve střední Evropě. Podél západního břehu této nádrže je vystavěn největší sídlištní komplex v Jablonci vybudovaný z panelových domů. Což je jeden z důvodů proč tato městská část má jako druhá nejvíce obyvatel.

Proseč nad Nisou

Dříve pouze jako oblast rozvoje pro územní plánování, dnes především oblast luk, polí a lesů v oblasti Prosečského hřebene. V současnosti zde probíhá zasíťování pozemků a tím jejich příprava pro výstavbu nových rodinných domů. I do budoucna se zde počítá s rozšířením trvalé zástavby. V blízkosti plynárny se nachází menší sídliště bytových domů.

Rýnovice

Je část města, kam jsou především soustředěny průmyslové areály. Na většině území se rozkládá areál bývalého závodního podniku LIAZ. V současnosti v jeho bývalém areálu a jeho blízkém okolí našly zázemí jiné firmy, jako např. Atrea, ARaymond, OXXO, Ligum, TI Automotive Benteler a další. Na území Rýnovic se také nachází vazební věznice Rýnovice, která je pro 500 odsouzených v oddělení s dozorem a s ostrahou.

Vrkoslavice

Sousedí s částí Jablonec nad Nisou z jižní strany a táhne se až na východní stranu a odděluje část Kokonín. Převážnou část území tvoří rozlehlé lesy na Černostudničním hřebenu. V obydlené části Vrkoslavic se jedná především o rodinné domky. Na území Vrkoslavic se také nalézají dvě místa s nádhernou vyhlídkou na celé město, těmito místy jsou rozhledna Petřín a vyhlídka Dobrá voda.

Zajímavostí jsou zdejší bývalé pivovarské nádrže, které v současné době chátrají. Významnou dominantou je také kostelík sv. Jana Nepomuckého.

4.4. Vývoj výzkumu kvality života v Jablonci nad Nisou

V roce 2009 - 2010 TIMUR¹⁴ hodnotilo stav životního prostředí měst Jablonce nad Nisou a Semil. Hlavním cílem tohoto projektu byla podpora udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí komunit na místní úrovni a vytvoření specifické sady indikátorů, podle které obyvatelé hodnotili spokojenost se stavem okolního prostředí. Celý projekt byl zaměřen na 11 oblastí soužití obyvatel s městským prostředím: lidé a město, využití územím, ochrana přírody a zeleň, voda, ovzduší, odpady, spokojenost s místním společenstvím, mobilita a místní přeprava cestujících, nezaměstnanost, sociální služby a dobrovolné aktivity města. Výsledkem této studie byla přehledná zpráva o stavu prostředí v Jablonci nad Nisou, která je k dispozici obyvatelům, aby měli přehled o stavu životního prostředí, ve kterém žijí, a zároveň ukáže, jak obyvatelé mohou přispět ke zlepšení situace (TIMUR, 2016). Výsledky se skutečně projeví. Na základě tohoto šetření došlo k reorganizaci radnice a úsporám v jejím provozu, ale i ke zkvalitnění a především rozšíření služeb pro občany (Magistrát města Jablonec nad Nisou, 2016).

V roce 2013 spolupracovalo město Jablonec nad Nisou s neziskovou organizací CI2 o.p.s. na dotazníkovém šetření s cílem zjistit spokojenost občanů s kvalitou života v Jablonci nad Nisou. Celý projekt byl pojmenován „Žiju tu rád“. Jednalo se o opětovný průzkum, podobný jako o čtyři roky dříve (sdružení TIMUR) s cílem zmonitorovat změnu ve spokojenosti obyvatel po provedených změnách. Metodou bylo 10 zvolených témat, kterým respondenti dávali svůj hlas, pokud považovali toto téma za klíčové pro rozvoj města a kvalitu života v něm. Pokud jako klíčové pro rozvoj považoval respondent všechna témata, dal každému tématu jeden hlas, takový hlas pak měl 10% váhu pro dané téma. Dotazníků bylo získáno 990, mírnou nadpoloviční většinou byly více zastoupeny ženy (52%). Věkové rozpětí respondentů bylo nejvíce 21 – 30 let a 31 – 40 let. Mezi respondenty

¹⁴ Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj

převládali lidé se středoškolským vzděláním a více jak polovina z nich byla zaměstnána. Z výsledků je patrné, že výrazná většina (86,8 %) obyvatel Jablonce je se životem ve městě spokojena. Lidé se vyjádřili pozitivně ke změnám a vyslovili pochvalu především nad tím, že mohou ve svém volném čase využívat dostatek možností k provozování svých zálib a koníčků. Respondenti si také vysoce cenili poskytované zdravotní služby ve městě a spokojení byli i s MHD. V těchto posledních dvou jmenovaných oblastech výrazně vzrostla spokojenost obyvatel oproti roku 2010. V dotazníku byla možnost občanů se vyjádřit, zda existuje téma, které by se příště měl výzkum více věnovat. Nejčastějšími odpověďmi byla bezpečnost a doprava. Doprava především v souvislosti se stavem komunikací, parkovacími místy a průjezdnost městem (CI2 o.p.s., 2014).

5. Analýza kvality života v městských částech Jablonce nad Nisou

5.1. Předchozí analýza v Jablonci nad Nisou

V roce 2013 Vokurková vytvořila bakalářskou práci na téma Hodnocení subjektivní kvality života v Jablonci nad Nisou, s cílem zjistit průměrnou hodnotu kvality života vnímanou jeho obyvateli. K tomu byl vytvořen standardizovaný dotazník s 22 otázkami, z nichž 21 otázek se dotazovalo na fakta pro roztřídění respondentů podle pohlaví, věku, práce, vztahu atp. Poslední otázka byla pro hodnocení kvality života a spokojenosti s ní číslem na stupnici od 1 do 10. Dotazník byl vytvořen na TUL v Liberci a následně použit v několika dalších kvalifikačních pracích jejich absolventů. Vokurková získala 121 vyplněných dotazníků od obyvatel Jablonce nad Nisou starších 18 let. Takové množství jednotlivých odpovědí lze považovat za dostatečně výpovědní hodnotu. Celkový průměrný výsledek hodnocení kvality života obyvateli Jablonce na stupnici 0 – 10 byl 7,7 což je od 0,7 více než výsledky ve *World Happiness Report* z roku 2012 za celou ČR. V závěru Vokurková zmínila myšlenku, že její práce je pouhým začátkem a stálo by se věnovat hodnocení kvality života více podrobně (Vokurková, 2013).

Se stejným dotazníkem bude prováděn výzkum subjektivního hodnocení kvality života v jednotlivých částech města Jablonce nad Nisou. S jedinou obměnou, při dotazování na bydliště bude možnost zvolit jednotlivé městské části.

V této diplomové práci chci porovnávat výsledky současného dotazníkového šetření s výsledky bakalářské práce Vokurkové a zjistit, zda se celkové hodnocení kvality života v Jablonci nad Nisou změnilo a hlavně svým zaměřením na jednotlivé části Jablonce nad Nisou zjistit, jak je kvalita života v Jablonci prostorově diferenciována.

5.2. Objektivní indikátory

Předpokladem pro dobré hodnocení kvality života a interpretaci výsledků je dobré si uvědomit silné a slabé stránky jednotlivých ukazatelů. Veenhoven (2002) nezavrhuje objektivní ukazatele, ale připouští nezbytnost užití i subjektivních ukazatelů. Jako silné stránky objektivních indikátorů uvádí hodnocení detailu nebo dobrou kvantifikaci. Jako slabé stránky uvádí limity pozorování (validity a spolehlivosti), které často bývají zaměřené na aktuální aspekty politické agendy. Naproti tomu Dienera a Suha (1997) jsou pro společné užití objektivních i subjektivních indikátorů. Jako silné stránky objektivních ukazatelů uvádějí kvantifikovatelnost, která umožňuje srovnávání mezi národy, regiony, demografickými sektory a časem. Reflektují ideály společnosti, kterých si lidé cení bez ohledu na to, zda ovlivňují jejich spokojenost a hlavně zahrnují aspekty, které nelze zahrnout v ekonomických ukazatelích. Jako slabé stránky naproti tomu vidí v nespolehlivosti a nepřesnosti čísel, subjektivní rozhodnutí při výběru a měření proměnných, nemusí reflektovat lidské vnímání, to naráží na nízkou korelaci s pocitem spokojenosti.

5.3. Indikátor bezpečí

Jako první se chceme zabývat bezpečností, protože ta podle posledního průzkumu kvality života v Jablonci nad Nisou (studie s názvem „Žiju tu rád“) zajímala otázka bezpečnosti obyvatele nejvíce.

V Jablonci se nachází tři budovy policejních složek ČR, jsou jimi dvě oddělení Městské policie jedno v centru města druhé v části města Mšeno nad Nisou, třetím je Obvodní oddělení Policie české republiky a Krajského ředitelství pro Liberecký kraj. Všechna oddělení byla oslovena o poskytnutí dat o trestné činnosti a vandalismu a to především s důrazem na jejich prostorovou lokalizaci. Data měla sloužit pro účely výpočtu indexu kvality života z hlediska bezpečnosti pro jednotlivé části města a pro potřeby této práce. Za Městskou Policii mi odpověděl Mgr. Luboš Raisner s tím, že Městská policie nemá oprávnění poskytovat veřejnosti taková data a odkázal mě na Obvodní oddělení Policie ČR. Bohužel, ani Policie ČR podobné údaje veřejnosti neposkytuje, jediná data, která nám byli

ochotní poskytnout, byly informace o celkové trestné činnosti ve městě – což vzhledem k zaměření práce na jednotlivé městské části mému výzkumu nijak nepomohlo. A tak mě vedoucí oddělení pan nadporučík Mgr. Roman Šípek odkázal, abych kontaktovala Krajské ředitelství Policie ČR v Liberci. Ale výsledek byl stejný, data, o která jsem je žádala, nejsou poskytována veřejnosti.

Jediná relevantní data jsem získala na Magistrátu města Jablonce nad Nisou, který mi poskytl osmiletou časovou řadu (2007-2014) s přehledem všech Jabloneckých ulic s nápadem trestné činnosti s výskytem více jak 15 trestných činů ročně. Tyto záznamy bylo v první řadě třeba rozdělit do jednotlivých částí města. K tomuto úkolu mi velice pomohla mapa města s podrobným popisem ulic dostupná na Geoportálu CENIA (2015) a Územně identifikační registr ČR. Pokud některá ulice procházela více částmi města. U takové byl celkový počet trestných činů podělen počtem městských částí, kterými ulice procházela. Celkové počty trestných činů za jednotlivé roky pro jednotlivé části města jsou v *Tabulce 8*.

Tabulka 8: Celkový počet trestných činů v jednotlivých částech města

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Centrum	2438	2729	3256	3301	3342	3150	2853	2794
Jablonecké Paseky	877	966	1320	1559	1533	1472	1501	1490
Kokonín	1362	1634	2112	2455	2469	2394	2240	2184
Lukášov	1238	1581	2082	2164	2121	2050	1852	1824
Mšeno nad Nisou	1744	2051	2586	2881	2894	2639	2579	2510
Proseč nad Nisou	1091	1334	1758	1801	1860	1826	1639	1583
Rýnovice	1026	1284	1951	2102	2115	2004	1730	1658
Vrkoslavice	972	1165	1554	1702	1690	1634	1598	1413

Zdroj: vlastní zpracování

Trestná činnost, co do počtu skutků, dosahuje největších hodnot v části města Jablonec nad Nisou (centrum) tedy v centru města. Jedná se o jev, který je předpokládaný, a tedy není překvapující, že v centru města je zvýšený výskyt trestné činnosti. Protože se jedná o část města s vysokou koncentrací obyvatelstva v průběhu celého dne a to úzce souvisí s jejich aktivitami a procesy s tím spojenými. V pořadí druhou městskou částí, kde je horší bezpečnost, je část města Mšeno nad Nisou. Toto výsledné umístění také není překvapením, protože převážnou část zástavby tvoří panelové domy a sídliště, kde je taktéž zvýšená

koncentrace obyvatelstva. Jako nejbezpečnější část města se dlouhodobě jeví část města Jablonecké Paseky, tato oblast je v Jablonci dlouhodobě známa jako klidná část města s převažující zástavbou rodinných domů, tato část města zabírá nejmenší území ze všech částí města a hned za hranicemi jsou lesy, pole a louky obce Nová Ves nad Nisou. V roce 2014 dosáhla menšího počtu trestných činů část města Vrkoslavice. Pro tuto změnu oproti předchozímu roku, se mi od Městské Policie nedostalo žádného vysvětlení.

Pro vyrovnání výsledků byla data přepočtena za jednotlivé městské části na 1000 obyvatel podle údajů ČSÚ z roku 2013 (*Tabulka 9*). Tyto přepočtené výsledky za jednotlivé roky byly transformovány pomocí vzorečku (B) uvedeného v podkapitole 5.2. na škálu $< 0 - 1 >$ a zaokrouhlena na dvě desetinná místa, výsledky jsou v *Tabulce 10*. Zvolen byl vzorec (B), protože s rostoucím počtem trestných činů neroste kvalita života.

Tabulka 9: Přepočtená data trestných činů na 1000 obyvatel

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Centrum	98	109	130	132	134	126	114	112
Jablonecké Paseky	599	660	902	1066	1048	1006	1026	1018
Kokonín	672	806	1042	1211	1218	1181	1105	1077
Lukášov	5731	7319	9639	10019	9819	9491	8574	8444
Mšeno nad Nisou	605	711	896	999	1003	915	894	870
Proseč nad Nisou	616	753	992	1016	1050	1030	925	893
Rýnovice	118	148	225	242	243	231	199	191
Vrkoslavice	380	456	608	666	661	640	625	553

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10: Transformované počty trestných činů na škálu $< 0 - 1 >$

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Centrum	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jablonecké Paseky	0,91	0,92	0,92	0,91	0,91	0,91	0,89	0,89
Kokonín	0,90	0,90	0,90	0,89	0,89	0,89	0,88	0,88
Lukášov	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mšeno nad Nisou	0,91	0,92	0,92	0,91	0,91	0,92	0,91	0,91
Proseč nad Nisou	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91	0,90	0,90	0,91
Rýnovice	1,00	0,99	0,99	0,99	0,99	0,99	0,99	0,99
Vrkoslavice	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,94	0,95

Zdroj: vlastní zpracování

Jednotlivé výsledky se pro jednotlivé části měst zprůměrovaly pomocí aritmetického průměru za celé osmileté období (*Tabulka 11*). Výsledky částí měst budeme porovnávat mezi sebou. S přihlédnutím k tomu, že se snažíme určit nejbezpečnější a nejnebezpečnější část města resp. nejpříznivější nebo nejméně příznivou část města ke kvalitě života z pohledu bezpečnosti. To znamená, že výsledky za jednotlivé části měst sečteme a vydělíme počtem let. Maximální možná průměrná hodnota jednotlivé části města je 1,00 za osm let a nejmenší 0,00. Z této škály utvoříme spravedlivou pentylovou škálu (*Tabulka 12*). To znamená, že jeden stupeň pentylové škály bude 0,20. To znamená, že část města Jablonce nad Nisou, kterou lze umístit na škálu 1,00 – 0,81 je tou částí města, která je nejpříznivější z hlediska bezpečnosti ke kvalitě života. Obyvatelé takové části města se cítí nejbezpečněji a pravděpodobnost toho, že dojde k trestnému činu je nejmenší. Jako nejhorší je hodnocena ta část města, která svým výsledkem spadá do škály od 0,20 – 0,00. Obyvatelé takové části se vůbec necítí bezpečně a pravděpodobnost toho, že dojde k trestnému činu je zde velmi vysoká, tím dochází k poklesu kvality života obyvatel.

Tabulka 11: Součet indexů kvality života z hlediska bezpečnosti

	Celkem
Centrum	0,00
Jablonecké Paseky	0,91
Kokonín	0,89
Lukášov	0,00
Mšeno nad Nisou	0,91
Proseč nad Nisou	0,91
Rýnovice	0,99
Vrkoslavice	0,95

Zdroj: vlastní zpracování

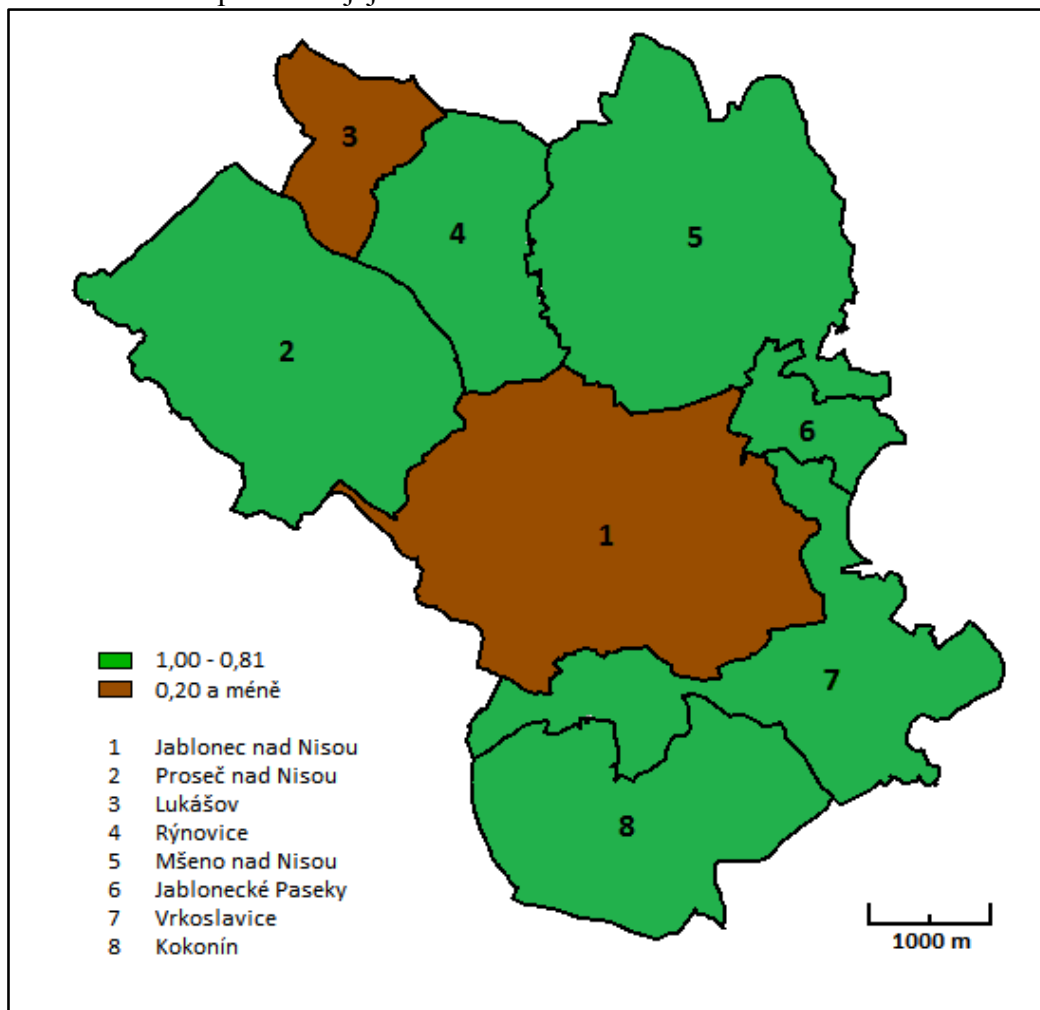
Tabulka 12: Škála kvality života z pohledu bezpečnosti před a po úpravě

pentylová škála	
1,00 - 0,81	1
0,80 - 0,61	2
0,60 - 0,41	3
0,40 - 0,21	4
0,20 a méně	5

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že mezi většinou městských nejsou signifikantní rozdíly. Většina městských částí se dostala do rozmezí 1,00 – 0,81 jsou to části města: Jablonecké Paseky, Kokonín, Mšeno nad Nisou, Proseč nad Nisou, Rýnovice a Vrkoslavice. Nejlépe dopadly Rýnovice s výsledkem 0,99. Tento výsledek je překvapivý, protože v této části Jablonce se nachází vazební věznice Rýnovice. Bylo očekáváno, že právě to bude faktor, který kriminalitu v této části města ovlivní. Nejhůře dopadly části města Jablonec nad Nisou (centrum) a Lukášov, jejichž výsledek je shodně 0,00. To znamená, že tyto části města jsou z pohledu bezpečnosti nejméně příznivé ke kvalitě života. Tento výsledek také není překvapivým, protože v prvním případě se jedná o centrální část města, kde se nachází veškeré důležité administrativní budovy, je z toho důvodů i částí s celodenní vysokou koncentrací obyvatel. Tím dochází mnohem častěji k trestným činnostem, jako jsou drobné krádeže, vandalismus nebo dopravní nehody. Naprostým opakem je Lukášov, který je z pohledu bezpečnosti také nejméně příznivý ke kvalitě života. Zde je příčinou spíše opačný fakt o obyvatelstvu. Trvale žijících obyvatel má Lukášov pouze 216 (ČSÚ, 2013) a většina zástavby je tvořena rodinými domy a hlavně domky sloužící k rekreačním účelům. Což může být dalším důvodem, proč je tato část z pohledu bezpečnosti nepříznivá. Občasní obyvatelé a klid či soukromí nahrává zlodějům, jejichž trestné činy zůstávají dlouho bez povšimnutí. Mají tedy možnost pracovat více nepozorovaně a v ústraní. Zajímavostí je, že tato část sousedí přímo s nejlépe hodnocenou částí města Rýnovicemi. Pro přehlednost jsou výsledky znázorněny na *Obrázku 6*.

Obrázek 6: Bezpečnost a její vliv na kvalitu života v částech města

Zdroj: vlastní zpracování

5.4. Zaměstnanost

Druhou oblastí zájmu jsem zvolila touhu člověka mít práci, který bude sledován pomocí indikátoru nezaměstnanosti. V této problematice jsem se obrátila na Úřad práce, který má na území Jablonce nad Nisou dva referáty, jedním je kontaktní pracoviště pro lidi bez zaměstnání a druhý referát je pro sociální pomoc lidem v nouzi. Pro potřeby mé práce jsem se spojila s vedoucí oddělení pro zprostředkování zaměstnání paní Mgr. Jarmilou Hejtmánkovou. V případě nezaměstnanosti není problém v přístupu k datům, protože možnost nahlédnutí do statistik má kdokoliv o to požádá. Problémem jsou chybějící konkrétní data za jednotlivé části města. Protože nezaměstnanost se za nejmenší územní jednotku sleduje v obcích. Takže data za jednotlivé části města nejsou a ani z programu, který se na ÚP používá k evidování uchazečů, nelze vybrat nezaměstnané za konkrétní městskou část. V tomto směru nepomohl ani magistrát města, který také nemá konkrétní statistická data za jednotlivé části města.

5.5. Vyhodnocení objektivní dimenze kvality života

Při mé rešerši dat a snaze získat data od jednotlivých institucí, které by k nim měly mít přístup, bylo zjištěno, že město Jablonec nad Nisou není ve většině zvolených ukazatelů za jednotlivé části města vůbec sledován. Chybí detailní data za jednotlivé části města v oblasti zaměstnanosti, podrobnými demografickými údaji (sňatečnost, úmrtnost, vzdělanost atd.). Pokud nedojde k zadání požadavku nějaké organizace, jako v případě výzkumu sdružení TIMUR nebo CI2 (tyto organizace ale také sledovaly Jablonec jako celé město) nebo samotného vedení města, většina dostupných dat je pouze za celé území města nebo dokonce za území města včetně přidružených okolních obcí jako např. Nová Ves nebo Lučany nad Nisou. Čím více bychom postupovali v hierarchii územních jednotek k jednotkám vyšším, tím více souhrnných objektivních dat je k dispozici.

Na výsledcích vyhodnocených dat, která se podařilo získat za bezpečnost, je patrné, že jednotlivé části města Jablonce nad Nisou jsou vyrovnané a není mezi nimi signifikantních rozdílů. Podle očekávání nejhůře dopadla část Jablonce nad Nisou (centrum) a to především díky koncentraci obyvatel v průběhu celého dne

a tím zvýšenému riziku výskytu sociopatologických jevů jako jsou vandalismus, drobné krádeže nebo nehody. Podle očekávání velice dobře dopadla část Vrkoslavice, které jsou v Jablonci známé pro své klidné prostředí. Překvapením je výborný výsledek u části města Rýnovice, na jejichž území se nachází vazební věznice a které přímo sousedí s centrem. Přesto se tu v přepočtu na obyvatele stalo nejméně trestných činů a je tedy právem považována za nejbezpečnější část Jablonce. Části, kde byly očekávány nejlepší výsledky Kokonín a Lukášov, dopadly vůči sobě zcela opačně. Lukášov s výsledkem 0,00 skončil na děleném posledním místě a jeví se jako ne příliš bezpečný, za to Kokonín se jako jediný z výborně hodnocených částí nedostal přes hranici 0,9 a zůstal s výsledkem 0,89 na 6. místě. Pokud bych tedy měla seřadit jednotlivé části města podle výsledků vlivu bezpečnosti na kvalitu života, tak pořadí podle částí, které jsou nejvhodnější a tedy i nejbezpečnější k těm nejméně bezpečným by vypadalo následovně: 1. Rýnovice, 2. Vrkoslavice, 3. – 5. Jablonecké Paseky, Mšeno nad Nisou a Proseč nad Nisou, 6. Kokonín, 7. – 8. Jablonec nad Nisou (centrum) a Kokonín.

6. Dotazníkové šetření v částech města Jablonec

6.1. Parametry dotazníkového šetření

Pro zajištění rovnosti mezi jednotlivými částmi města Jablonce nad Nisou a zároveň reprezentativnosti výsledků, byl předem určen počet získaných dotazníků za dané území. Bylo rozhodnuto, vzhledem k nejméně osídlené části města (Lukášov), kde podle ČSÚ je evidováno pouze 216 trvale žijících obyvatel, že za každou část města se získá 20 vyplněných dotazníků rovnoměrně rozdělených podle pohlaví. Dotazování byli občané města Jablonce nad Nisou, starší 18 let a za každou část města vždy 10 mužů a 10 žen. Celkem tedy odpovědělo 160 respondentů. K dotazníkovému šetření byl zvolen dotazník vytvořený na katedře geografie TUL pro hodnocení subjektivní kvality života v sídle (*příloha 1*). Spektrum respondentů a četnost jejich odpovědí na jednotlivé otázky souhrnně za celý Jablonec nad Nisou je graficky znázorněno v *příloze 2*.

Pro účely této diplomové práce byly k vyhodnocení kvality urbánního života využity pouze vybrané otázky dotazníku: 4. Jak jste spokojeni s životem v Jablonci nad Nisou, 7. Jak moc důvěřujete lidem, 9. Cítíte se bezpečně, 13. Jak moc jste spokojeni v partnerském vztahu a 22. Jak byste ohodnotili kvalitu vašeho života na škále od 0 do 10. Odpovědi na tyto otázky nebyly dále diferenciovány podle dosaženého vzdělání nebo podle věku respondentů, pouze byl brán zřetel na pohlaví respondentů.

Vyhodnocování výsledků bylo v první řadě směřováno k otázce vnímaného pocitu bezpečí, protože v této oblasti se mi jako v jediné podařilo získat objektivní data za jednotlivé části města Jablonce nad Nisou, které tedy mohly být srovnávány s výsledky dotazníkového šetření. V ostatních otázkách byly výsledky porovnávány s výsledky bakalářské práce Vokurkové z roku 2013 a výsledky graficky znázorněny pro přehlednost rozdílů vnímaných v kvalitě života mezi jednotlivými částmi města.

6.2. Analýza subjektivně hodnoceného pocitu bezpečí

Hlavní otázkou pro hodnocení pocitu bezpečí byla otázka č. 9: *Cítíte se bezpečně?*, ve které měli respondenti možnost 5 odpovědí: a) zcela bezpečně, b) celkem bezpečně, c) průměrně, d) celkem nebezpečně, e) zcela nebezpečně. Pro vyhodnocení byla jednotlivým odpovědím přidělena bodová hodnota podle toho, jak pozitivní byla odpověď. Odpovědi tedy byly odstupňovány následovně, 10 bodů za odpověď nejméně pozitivní a 90 bodů za nejpozitivnější odpověď. Za každou část města Jablonce nad Nisou bylo možné získat maximálně 1800 bodů v případě, že by všichni respondenti odpověděli, že se cítí zcela bezpečně. V opačném případě minimální bodový zisk byl 200 bodů. Tento výsledek byl poté zprůměrován počtem odpovědí a převedeny na škálu $< 0 - 1 >$ tak, že se vydělí maximálním možným počtem bodů. Tato škála byla spravedlivě rozdělena do pentylu.

Přehledné výsledky vnímání bezpečí jsou přehledně zpracovány v *tabulce 13*. Nejčastěji volenou odpovědí na otázku jak bezpečně se respondent cítí, byla odpověď *celkem bezpečně* s celkovým počtem 101 odpovědí. Jako průměrný pocit bezpečí volilo 30 respondentů a 25 respondentů se cítilo *zcela bezpečně*. Pouze 4 respondenti zvolili možnost *celkem nebezpečně*, ale každý z nich byl z jiné části města. Z výsledků je patrné, že v subjektivním vnímání bezpečí není signifikantních rozdílů mezi jednotlivými částmi města. Všechny části spadají do druhého nejlepšího pentylu.

Tabulka 13: Subjektivní hodnocení bezpečí obyvateli městských částí

	celkem	muži	ženy
Centrum	0,73	0,80	0,67
Jablonecké Paseky	0,76	0,78	0,73
Kokonín	0,74	0,78	0,71
Lukášov	0,74	0,73	0,76
Mšeno nad Nisou	0,76	0,78	0,73
Proseč nad Nisou	0,79	0,87	0,71
Rýnovice	0,76	0,73	0,78
Vrkoslavice	0,80	0,84	0,76
průměr celkem	0,76	0,78	0,73

Zdroj: vlastní zpracování

Pocit bezpečí v daných částech města je ryze individuální záležitostí a skutečně ve výsledku záleží především na osobních preferencích a vlastními zkušenostmi respondentů s nějakou kriminální činností do té doby. Pokud porovnáme tyto výsledky s výsledky objektivního měření z dat získaných od magistrátu města. Můžeme konstatovat, že subjektivně je bezpečnost vnímána nadprůměrně dobře oproti objektivním datům, které jsou hodnoceny většinou výborně. Je to logické, protože subjektivně vnímaná bezpečnost zahrnuje osobu respondenta a jeho majetek, oproti tomu objektivní data zaznamenávají pouze fakt, že v dané části města došlo k nějakému kriminálnímu činu. To znamená, že mezi dotazovanými nemusí být zrovna ten, který byl vystaven bezpečnostnímu riziku. Pro názornost jsou výsledky porovnány v *tabulce 14*. Z nich je zřejmé, že průměrné hodnocení z dotazníkového šetření a průměrný výsledek z objektivního průzkumu je takřka totožný, rozdíl je o pouhé tři setiny.

Tabulka 14: Porovnání indikátoru bezpečí z pohledu subjektivní a objektivní dimenze a celkové pořadí jednotlivých částí měst

	subjektivní	pořadí	objektivní	pořadí
Centrum	0,73	8.	0,00	7. – 8.
Jablonecké Paseky	0,76	3. – 5.	0,91	3. – 5.
Kokonín	0,74	6. – 7.	0,89	6.
Lukášov	0,74	6. – 7.	0,00	7. – 8.
Mšeno nad Nisou	0,76	3. – 5.	0,91	3. – 5.
Proseč nad Nisou	0,79	2.	0,91	3. – 5.
Rýnovice	0,76	3. – 5.	0,99	1.
Vrkoslavice	0,80	1.	0,95	2.
průměr celkem	0,67		0,70	

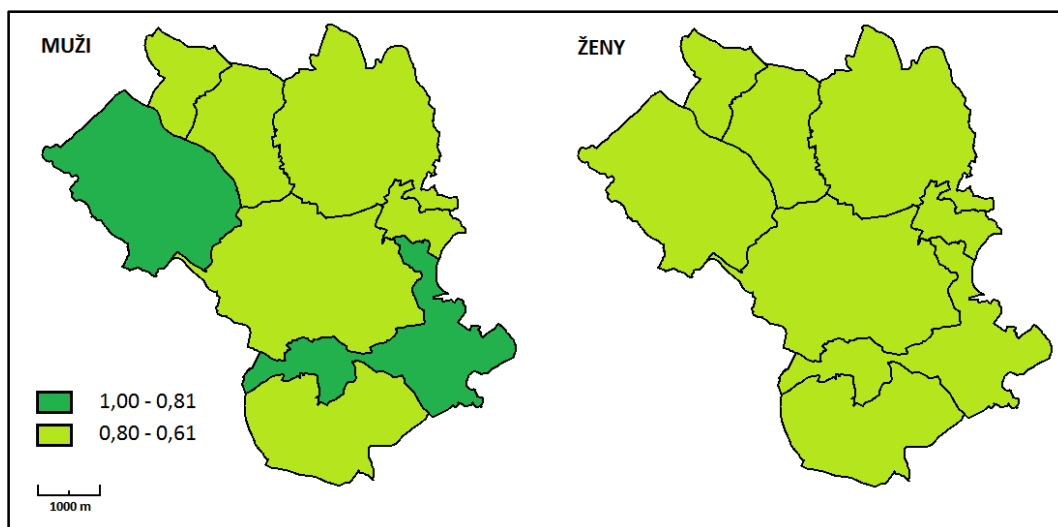
Zdroj: vlastní zpracování

Za jednotlivé části města nejsou signifikantní rozdíly v hodnoceních. V části města Jablonec nad Nisou (centrum), která v objektivní dimenzi vyšla jako nejnebezpečnější část města je subjektivně hodnocena jejími obyvateli nadprůměrně, rozdílem 0,73. Ještě o jednu tisícinu větším rozdílem bylo hodnocení mezi subjektivním vnímáním bezpečí oproti objektivnímu v části města Lukášov. Zajímavé jsou subjektivně nadprůměrně hodnocené části města, které v objektivním průzkumu vyšly, jako zcela bezpečné. Rozdíly ve výsledcích také

nejdou nijak signifikantní, pohybují v rozmezí od 0,12 do 0,23. Největší rozdíl byl zaznamenán v městské části Rýnovice. Nejtěsnější rozdíl byl v městské části Proseč nad Nisou s rozdílem mezi hodnoceními pouhých 0,12. Zajímavé je pokud určíme pořadí jednotlivých částí města v jednotlivých dimenzích. Můžeme tvrdit, že v druhé polovině pořadí tedy 4. – 8. místo má ve výsledku shodné části města za obě dimenze. Jedinou neshodou jsou první 3 místa, zatímco v objektivním hodnocení zvítězila městská část Rýnovice, v subjektivně hodnocené části se jedná o část Vrkoslavice, která je v objektivní části na 2. místě. Naopak Rýnovice jsou subjektivně hodnocené na děleném 3. místě. (*Tabulka 14*)

Minimálních rozdílů ve výsledcích zaznamenáváme z pohledu respondentova pohlaví. Kdy zpravidla muži průměrně vnímají pocit bezpečí více pozitivně, než ženy. Celkový průměrný rozdíl je pouhých šest setin, což je rozdíl zanedbatelný. Rozdíly byly zaznamenány u městských částí Proseč nad Nisou a Vrkoslavice, které jsou známé pro svou zástavbu rodinnými domy ve Vrkoslavicích a novými činžovními domy v části Proseč nad Nisou. U těchto částí mužská část respondentů průměrným výsledkem spadala do první pentylové skupiny, která zastupuje nejpozitivnější pocit bezpečí. Předpoklad pro takový výsledek je, že v těchto částech města je zvýšená koncentrace rodin. Rozdíly v pocíťovaném bezpečí tak mohou být způsobeny individuálními preferencemi vyplývajícími z rozdílné společenské role muže a ženy. Ženy jsou k bezpečí více citlivé, protože jejich rolí je převážně starání se o děti a o jejich výchovu. Z toho vyplývá, že ženy vidí více možností nebezpečí a kalkulují s více proměnnými, než muži, jejichž společenská role je spíše v zajišťování financí pro rodinu. Výsledky rozdílného pocíťování bezpečí jsou graficky zpracované v *obrázku 7*.

Obrázek 7: Porovnání pocíťovaného bezpečí mezi muži a ženami

Zdroj: vlastní zpracování

Posledním porovnáním jsou současné výsledky a jejich změna v průběhu času za celé město Jablonec nad Nisou. Konkrétně můžeme srovnávat výsledky z bakalářské práce Vokurková (2013) se současnými výsledky objektivního i subjektivního průzkumu. V roce 2013 byla bezpečnost šetřena v práci *Subjektivní hodnocení kvality života v Jablonci nad Nisou* stejným dotazníkem. Tehdy bylo získáno 121 dotazníků. Tehdejší výsledky byly přepočítány stejně jako výsledky v této práci – dle typu odpovědí obodovány a výsledek převeden na škálu $< 0 - 1 >$. Tento výsledek byl porovnán s výsledky současného průzkumu za objektivní statistická data a subjektivní data z dotazníkového šetření. Výsledky jsou znázorněny v *tabulce 15*. Hodnoty byly vypočítány souhrnně za celé město Jablonec nad Nisou bez příslušnosti odpovědí k jednotlivým částem města.

Tabulka 15: Porovnání souhrnných výsledků za Jablonec nad Nisou z let 2013 a 2015

Jablonec nad Nisou		
2013	subjektivní	0,74
2015	subjektivní	0,67
	objektivní	0,70

Zdroj: vlastní zpracování a úprava podle Vokurkové (2013)

Z výsledků je zřejmé, že oproti výsledkům z roku 2013 se subjektivně vnímaný pocit bezpečí zlepšil o třináct setin. Objektivní data jsou s výsledkem 0,69 nejhorší, ale i s tímto výsledkem jsou stále v nadprůměrném hodnocení a v pentylu spadají do druhé nejlepší skupiny.

6.3. Souhrnné vyhodnocení výsledků za indikátor bezpečí

Z výsledků je patrné, že kvalita života za indikátor bezpečí nabývá relevantních hodnot v subjektivní dimenzi hodnocení. Protože většího významu nabývá, pouze když je subjektivně vyhodnocována. Objektivní data za kriminalitu v jednotlivých částech města se dají vysvětlit zvýšenou koncentrací obyvatelstva. Ale neznamená to hned, že když je objektivně zvýšené množství trestných činů v dané oblasti, že zákonitě musí obyvatelé z dané oblasti žít ve strachu nebo vnímat negativně pocit bezpečí. Z výsledku vyplývá, že počet trestných činů za městskou část v přepočtu na 1000 obyvatel odpovídá výsledkům subjektivního hodnocení jejich obyvatel. Nepatrný rozdíl je dán tím, že respondent zhodnocuje všechny časové proměnné (minulost, přítomnost i budoucnost), kdežto objektivní data udávají pouze přesný počet nahlášených trestných činů. Z toho vyplývá fakt, že by mohlo vhodné porovnávat indikátor bezpečí z hlediska objektivního měření a z hlediska subjektivního pocitu – protože rozdíly podle mého názoru budou většinou korespondovat. Tedy že subjektivní hodnocení bude odpovídat objektivním faktům. Z výsledků je patrné, že pocit bezpečí je individuální záležitostí každého člověka, každý ho hodnotí podle individuálních zájmů, postavení, zkušenostmi či společenské role. Například z průzkumu bylo zřejmé, že muži hodnotí pocit bezpečí o něco lépe než ženy. Ale muži jsou vždy chápáni jako odvážní jedinci a vždy byli ochránci rodin a jsou většími strážníky a více riskují, k tomu aby takoví mohli být, musí pociťovat menší strach. Z toho vyplývá, že nebezpečí si tolik nepřipouští. Oproti tomu ženskou doménou je zajištění bezpečí svých dětí, proto jsou ženy citlivější k možnostem nebezpečí a dá se říct, že počítají i s nemožnými či nepravděpodobnými scénáři, co vše by se mohlo stát.

Celkové průměrné hodnocení kvality urbánního života z pohledu bezpečí v Jablonci nad Nisou je nadprůměrné. V subjektivním hodnocení bylo

zaznamenáno zhoršení oproti roku 2013 o sedm tisícín. Z výsledků objektivního měření vyplývá, že nejbezpečnější částí Jablonce nad Nisou je městská část Rýnovice, následovaná částí Vrkoslavice. Jako nejméně bezpečné části vyšly části Jablonec nad Nisou (centrum) a Lukášov. Subjektivní výsledky za jednotlivé části města vyšly bez signifikantních rozdílů, všechny části města se vešly do rozmezí jedné desetiny. To znamená, že z pohledu obyvatel částí města Jablonce nad Nisou jsou všechny nadprůměrně bezpečné.

6.4. Vyhodnocení vybraných otázek

V úvodu kapitoly bylo vybráno pět otázek, otázce v oblasti bezpečí byly věnované předchozí podkapitoly 6.1. – 6.3., ale spolu s otázkou bezpečí byly vybrány byly další čtyři otázky z dotazníku. Jedná se o otázky č. 4 (spokojenost se životem v Jablonci nad Nisou), č. 7 (jak moc důvěřujete lidem), č. 13 (Jak moc jste spokojeni v partnerském vztahu) a č. 22 (Jak byste ohodnotili kvalitu vašeho života), těmto otázkám budou věnovány následovány následující podkapitoly.

Výsledkem by mělo být grafické zpracování výsledků a diskuze nad nimi. Také porovnání výsledků s předchozími výsledky z roku 2013 uvedené v bakalářské práci Vokurkové.

Procentuální zastoupení všech odpovědí ze 160 dotazníků na vybrané otázky jsou uvedené za celé město Jablonec nad Nisou a znázorněny v *tabulce 16*. Z této tabulky je patrné, že nejvíce odpovědí se pohybuje v pozitivní části spektra odpovědí. Negativní odpověď volí o výrazné procento méně dotazovaných. Už jen tyto výsledky naznačují, že můžeme v celkovém výsledku očekávat spíše nadprůměrný výsledek. Volba spíše pozitivní odpovědi může být způsobena obecnou snahou nadhodnocovat situaci a vidět spíše to dobré.

Tabulka 16: Procentuální zastoupení odpovědí v dotaznících

Se životem v Jablonci nad Nisou jste:	<i>zcela spokojen</i>	<i>převážně spokojen</i>	<i>v něčem ano v něčem ne</i>	<i>převážně nespokojen</i>	<i>zcela nespokojen</i>
	26%	46%	24%	3%	1%
Máte důvěru v lidi?	<i>zcela důvěřuji</i>	<i>převážně důvěřuji</i>	<i>v něčem ano a v něčem ne</i>	<i>převážně nedůvěřuji</i>	<i>nedůvěřuji nikomu</i>
	5%	46%	40%	8%	1%
Jak moc jste spokojeni v partnerském vztahu?¹⁵	<i>zcela šťastni</i>	<i>celkem šťastni</i>	<i>průměrně spokojeni</i>	<i>celkem nešťastni</i>	<i>zcela nešťastni</i>
	44%	43%	11%	2%	0%
Jak byste ohodnotil kvalitu vašeho života?	<i>10</i>	<i>9</i>	<i>8</i>	<i>7</i>	<i>6</i>
	10%	21%	36%	14%	7%
	<i>5</i>	<i>4</i>	<i>3</i>	<i>2</i>	<i>1</i>
	8%	1%	2%	1%	0%

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledky za jednotlivé části města pro jednotlivé otázky jsou detailněji znázorněny v tabulkách níže. Na každou otázku, kromě otázky na hodnocení kvality života na stupnici od 0 do 10, šlo vybírat odpověď z pěti možností. V tabulce 17 jsou znázorněny odpovědi pro první otázku: Jak jste spokojeni se životem v Jablonci nad Nisou. Nejčastější odpovědí byla odpověď *převážně spokojen*, kterou zvolilo 74 respondentů. Pouze jediný respondent zvolil možnost *zcela nespokojen* a 5 respondentů volilo odpověď *převážně nespokojen*. Jednotlivým odpovědím byla stejně jako u hodnocení bezpečí přiřazena bodová hodnota, za nejhorší možnost 10 bodů za nejlepší 90 bodů, ostatní odpovědi byly spravedlivě poděleny mezi nimi s hodnotami 30, 50 a 70 bodů. Výsledky jsou v tabulce již transformované na škálu < 0 – 1 > a zároveň jsou uvedeny výsledky za skupinu mužů a žen.

¹⁵ Bezprostředně této otázce předcházela otázka na skutečnost, zda respondent má dlouhodobý vztah. Pokud byla odpověď kladná, odpovídal na tuto otázku. Celkem bylo 131 kladných odpovědí a z tohoto množství jsou také vypočítána procenta uvedená v tabulce.

Tabulka 17: Výsledky odpovědí za jednotlivé části města na otázku: Jak jste spokojeni se životem v Jablonci nad Nisou

	body	< 0 - 1 >	muži	ženy
Centrum	1400	0,78	0,78	0,78
Jablonecké Paseky	1460	0,81	0,82	0,80
Kokonín	1200	0,67	0,60	0,73
Lukášov	1320	0,73	0,71	0,76
Mšeno nad Nisou	1320	0,73	0,76	0,71
Proseč nad Nisou	1500	0,83	0,84	0,82
Rýnovice	1440	0,80	0,80	0,80
Vrkoslavice	1260	0,70	0,67	0,73
průměr celkem		0,76	0,75	0,77

Zdroj: vlastní zpracování

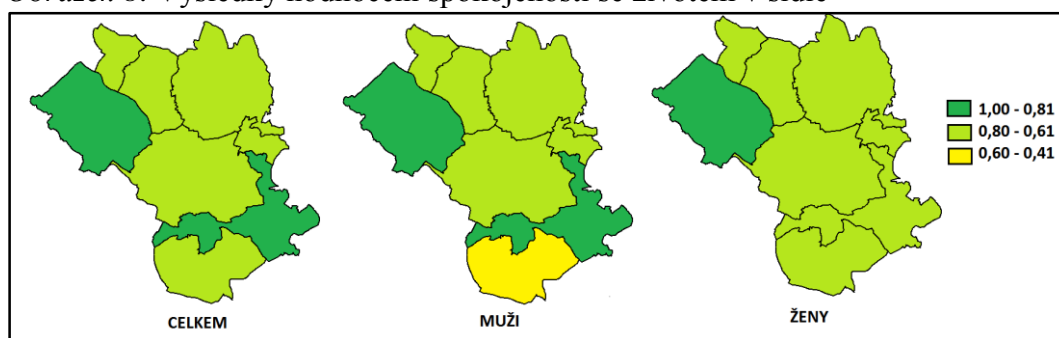
Z výsledků je patrné, že není signifikantních rozdílů mezi jednotlivými částmi města. I když celkově nejhorší výsledek získala městská část Kokonín, výsledek 0,67 jej v pentylové škále řadí do druhé nejlepší skupiny. Jediné části města, které svým výsledkem patří do nejlepší skupiny, jsou městské části Proseč nad Nisou (0,83) a Jablonecké Paseky (0,81). Z pohledu pohlaví nejméně spokojeni se životem jsou muži v městské části Kokonín, kteří s průměrným výsledkem 0,60 řadí Kokonín také do průměrné pentylové skupiny. Naopak nejvíce spokojeni se životem jsou muži i ženy z Proseče nad Nisou. Nejméně spokojené se životem jsou ženy v části Mšeno nad Nisou.

Překvapivým výsledkem je největší spokojenost se životem obyvatel Proseče nad Nisou, protože tato část sice sousedí s centrem města, ale samotné administrativní centrum poskytující většinu žádaných služeb, je celkem vzdáleno. Možným vysvětlením je velice příjemné prostředí v blízkosti přírody. Proseč je vlastně obklopena přírodou, obyvatelé zde mají pocit, že takřka žijí v přírodě. Nejméně spokojeni se životem jsou obyvatelé městské části Kokonín. To se dá vysvětlit tím, že městská část je situována daleko od centra. Se samotnou částí města Jablonec nad Nisou (centrum) vůbec nesousedí. Většina území je situována z pohledu od centra za Černostudničním hřebenem v relativně stinném údolíčku. Obecně je v Jablonci Kokonín znám jako ne příliš atraktivní část města Jablonec nad Nisou. Pokud bychom udělali pořadí částí města podle největší spokojenosti se životem v sídle, vypadal by seznam následovně: 1. Proseč nad Nisou,

2. Vrkoslavice, 3. Mšeno nad Nisou, 4. Jablonec nad Nisou (centrum), 5. – 6. Jablonecké Paseky a Lukášov, 7. Rýnovice a 8. Kokonín. Graficky jsou výsledky znázorněny na *obrázku 8*.

V roce 2013 Vokurkové vyšla celková průměrná hodnocení spokojenosti se životem v Jablonci nad Nisou 0,77. To je naprosto srovnatelný výsledek jako nyní 0,76. Můžeme tedy konstatovat, že kvalita života co se týká spokojenosti se životem v Jablonci nad Nisou, se za 3 roky nezměnila.

Obrázek 8: Výsledky hodnocení spokojenosti se životem v sídle

Zdroj: vlastní zpracování

Stejným způsobem byla vyhodnocována i další otázka, v našem dotazníku 7. *Máte důvěru v lidi?* Nejčastější odpovědí byla odpověď, *většinou důvěřuji*, kterou zvolilo 74 respondentů. Druhou nejčastější odpovědí bylo, *v něčem důvěřuji a v něčem ne*, tuto možnost zvolilo 64 dotazovaných. Pouze 2 respondenti ze 160 zvolili odpověď, *nedůvěřuji nikomu*. Pro vyhodnocení byly nejprve jednotlivé odpovědi obodovány a výsledky pak transformovány na škálu < 0 – 1 >. Konkrétní výsledky za jednotlivé městské části jsou znázorněny v *tabulce 18*. Z celkového hodnocení jednotlivých částí dopadl nejhůře Lukášov s výsledkem 0,60 a tím se zařadil do třetí průměrné kategorie v určené pentylové škále. Celkově nejlépe dopadly části města Jablonec nad Nisou (centrum) a Vrkoslavice se shodným výsledkem 0,70. Z pohledu pohlaví jsou ženy v jednotlivých částech města celkově méně důvěřivé než za stejné části města muži. Jedinými částmi města, kde jsou ženy důvěřivější, než muži, jsou Vrkoslavice a Mšeno nad Nisou. Nejvíce důvěřiví jsou muži z Jablonce nad Nisou (centrum), ženy jsou nejdůvěřivější ve Mšeně nad

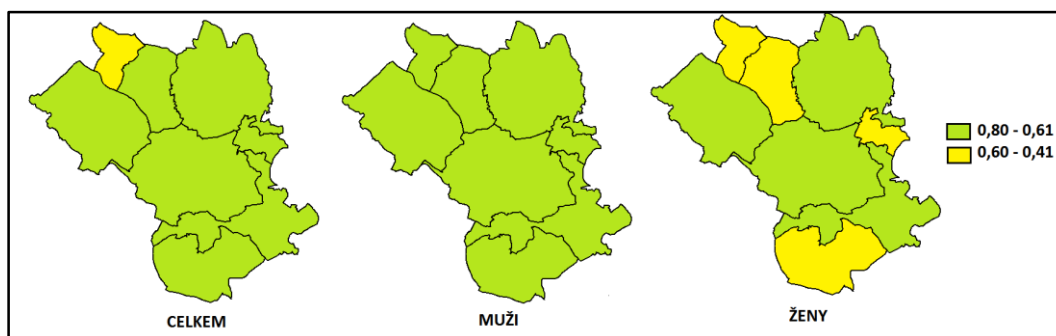
Nisou. Naopak nejméně důvěřiví jsou muži z Lukášova a Mšena nad Nisou, ženy z Kokonína. Souhrnné výsledky graficky znázorněné na *obrázku 9*.

Tabulka 18: Výsledky odpovědí za jednotlivé části města na otázku: Máte důvěru v lidi?

	body	< 0 - 1 >	muži	ženy
Centrum	1260	0,70	0,76	0,64
Jablonecké Paseky	1120	0,62	0,67	0,58
Kokonín	1120	0,62	0,69	0,56
Lukášov	1080	0,60	0,62	0,58
Mšeno nad Nisou	1220	0,68	0,62	0,73
Proseč nad Nisou	1240	0,69	0,73	0,64
Rýnovice	1120	0,62	0,67	0,58
Vrkoslavice	1260	0,70	0,69	0,71
průměr celkem		0,65	0,68	0,63

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 9: Výsledky hodnocení důvěry v lidi za jednotlivé části města

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků se potvrzuje obecný fakt, že lidé v ČR jsou spíše podezřaví, než důvěřiví. Z celkového výsledku za jednotlivé části města nejlépe dopadly části Jablonec nad Nisou (centrum) a Vrkoslavice. Vysvětlit to lze tak, že centrum je především jádrem administrativy a byznysu. Když potřebujete cokoli zařídit ať už obchodně nebo úředně musíte důvěřovat druhému člověku, se kterým jednáte. Za část Vrkoslavice se výsledek dá vysvětlit obecně známými dobrými sousedskými vztahy. Celkově špatné výsledky za část Lukášov jsou pochopitelné, protože Lukášov má pouhých 216 trvale žijících obyvatel a jeho zástavba je z velké části tvořena rekreačními domy. Proto zde není tak silná komunita a tak vřelé nebo dobré

sousedské vztahy. Těžko důvěřujete někomu, koho vidíte pouze několikrát do roka při dovolené na chatě. Pořadí jednotlivých částí města podle důvěry v lidi by byl následovný: 1. – 2. Jablonec nad Nisou (centrum) a Vrkoslavice, 3. Proseč nad Nisou, 4. Mšeno nad Nisou, 5. – 7. Jablonecké Paseky, Kokonín a Rýnovice, 8. Lukášov.

V této otázce se výsledek za poslední 3 roky změnil, zatímco v roce 2013 vyšla průměrná hodnota v důvěře lidem 0,75, dnes je tato hodnota za celý Jablonec o jednu desetinu nižší.

Další vyhodnocovanou otázkou byla otázka č. 13: Jak moc jste spokojeni v partnerském životě. U této otázky byly nejčastěji volenými odpověďmi odpovědi *zcela a celkem šťastný*, kterou zvolilo 58 a 56 dotazovaných. U možnosti *zcela nešťastný* nebyla v průzkumu zaznamenána jediná odpověď. Této otázce bezprostředně předcházela otázka, zda respondent má nějaký dlouhodobý vztah. Pokud odpověděl kladně, odpovídal následovně na tuto otázku. Kladně odpovědělo 131 respondentů. Ale počet respondentů nebyl za jednotlivé části města stejný, stejně jako nebyl vyrovnán počet mužů a žen¹⁶, k tomu bylo při vyhodnocování přihlíženo. Stejně jako u předešlých otázek byly i zde odpovědi bodovány a následně převedeny na škálu < 0 – 1 >. Celkové výsledky za jednotlivé části města i z pohledu mužů a žen jsou uvedeny v *tabulce 19*. Graficky jsou stejné výsledky zpracovny v *obrázku 10*.

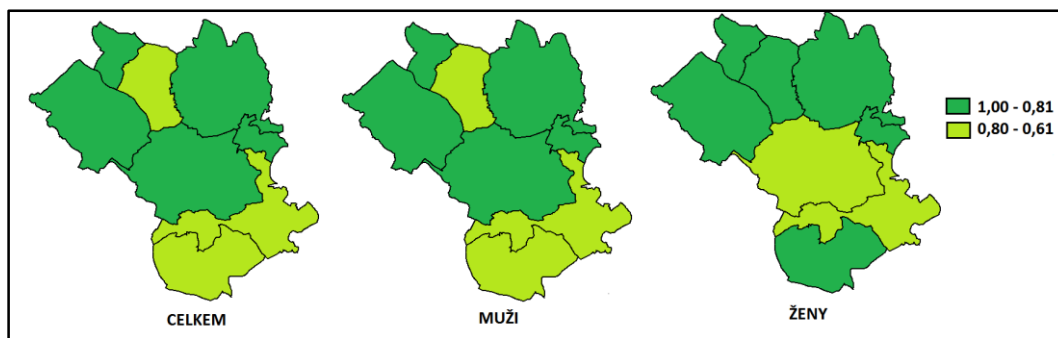
Tabulka 19 Výsledky odpovědí za jednotlivé části města na otázku: Jak moc jste spokojeni v partnerském vztahu

	body	< 0 - 1 >	muži	ženy
Jablonec nad Nisou (centrum)	1460	0,81	0,82	0,80
Jablonecké Paseky	1280	0,89	0,83	0,94
Kokonín	1000	0,79	0,78	0,81
Lukášov	1190	0,88	0,89	0,87
Mšeno nad Nisou	1340	0,83	0,84	0,81
Proseč nad Nisou	1360	0,94	0,95	0,94
Rýnovice	1300	0,80	0,72	0,87
Vrkoslavice	1050	0,78	0,78	0,78
průměr celkem		0,84	0,83	0,85

Zdroj: vlastní zpracování

¹⁶ Nejmenší počet respondentů z řad mužů byl 6 a u žen byl 7.

Obrázek 10: Výsledky hodnocení spokojenosti v partnerském vztahu za jednotlivé části města

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledku je zřejmé, že celkové nejspokojenější partnerské vztahy jsou ve všech sledovaných úrovních v městské části Proseč nad Nisou. Celkově nejméně spokojených partnerských vztahů uvádějí respondenti za městskou část Vrkoslavice. Z pohledu pohlaví jsou výsledky rozdílné, zatímco muži jsou ve vztazích nejvíce nespokojeni v Rýnovicích, nejméně spokojených žen ve vztahu je ve Vrkoslavicích. Nejspokojenější jsou muži v Proseči nad Nisou a ženy v Jabloneckých Pasekách a také v Proseči nad Nisou. Celkové souhrnné výsledky jsou ale za všechny úrovně sledování totožné a to výsledkem 0,78, což je druhá nejlepší kategorie ve zvolené pentylové škále. Pokud porovnáme celkové výsledky jednotlivých částí města z pohledu spokojenosti v partnerských vztazích, dojdeme k následujícímu pořadí: 1. Proseč nad Nisou, 2. Jablonecké Paseky, 3. Lukášov, 4. Mšeno nad Nisou, 5. Jablonec nad Nisou (centrum), 6. Rýnovice, 7. Kokoknín, 8. Vrkoslavice.

Výsledek za Proseč nad Nisou není nijak překvapivý. V posledních několika letech zde proběhla a stále probíhá výstavba nových rodinných domků a obytných panelových domů. Je tu tedy zvýšená koncentrace obyvatelstva s vyšší pravděpodobností lidí v dlouhodobém partnerském vztahu. Protože byty v panelových domech jsou svou velikostí koncipovány pro rodiny s dětmi nebo pro dva a více nájemníků. Navíc Proseč, jak už bylo zmíněno, se nachází v příjemném prostředí, kde je blízko k přírodě a daleko od ruchu centra. Velkým překvapením je umístění Vrkoslavice na posledním místě.

Pokud porovnáme průměrný výsledek 0,84 s výsledkem z práce Vokurkové z roku 2013, opět zjistíme, že není významného rozdílu mezi výsledky. V roce 2013 byla průměrná hodnota spokojenosti ve vztahu v Jablonci nad Nisou 0,86. Jedná se opět o zanedbatelný rozdíl.

6.5. Hodnocení kvality vlastního života obyvateli

Poslední otázkou dotazníku byla otázka: *Jak byste ohodnotili kvalitu vašeho života?* Jednalo se o jedinou otevřenou otázku, kde odpovědí bylo číslo od 0 do 10, kde 10 představovalo odpověď naprosté spokojenosti a 0 naprostý opak, tedy naprostou nespokojenost s kvalitou vlastního života. Procentuální zobrazení četnosti odpovědí je v *tabulce 15*. Výsledky za jednotlivé části města jsou v *tabulce 20*. Stejně jako u předchozích vybraných otázek i u této bylo hodnocení vlastní kvality života sledováno z celkového pohledu za jednotlivé části města a dále za skupinu mužů a skupinu žen. Nejčastěji voleným číslem pro hodnocení kvality vlastního života bylo číslo 8, to zvolilo celkem 57,5¹⁷ respondentů. Druhým nejčastěji zvoleným číslem je číslo 9, které napsalo 33,5 dotazovaných. Číslo 0 nezvolil žádný z dotazovaných. Jednotlivé odpovědi byly rovnou brány jako počet bodů a později pro *obrázek 12* převedeny na škálu $< 0 - 1 >$.

Tabulka 20: Výsledky hodnocení kvality vlastního života obyvateli částí města Jablonce nad Nisou

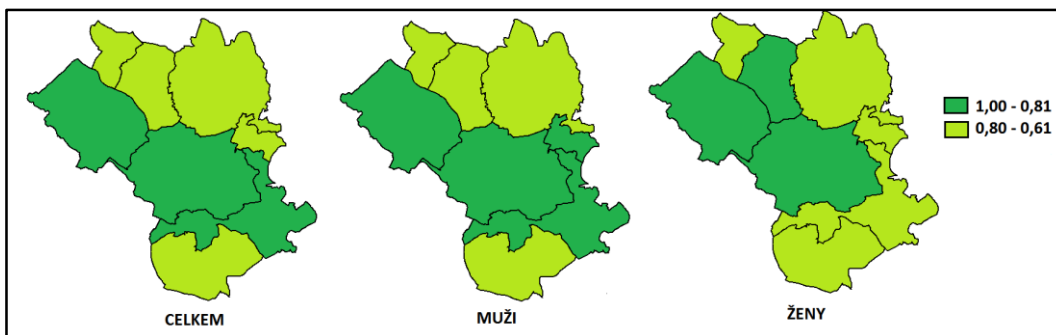
	součet	průměr	průměr muži	průměr ženy
Centrum	173,5	8,7	8,6	8,8
Jablonecké Paseky	160	8,0	8,2	7,8
Kokonín	126	6,3	6,5	6,1
Lukášov	137	6,9	7,3	6,4
Mšeno nad Nisou	153	7,7	7,5	7,8
Proseč nad Nisou	172	8,6	9,0	8,2
Rýnovice	148	7,4	6,7	8,1
Vrkoslavice	162	8,1	8,4	7,8
průměr celkem		7,7	7,8	7,6

Zdroj: vlastní zpracování

¹⁷ 0,5 je proto, že jeden respondent vyplnil do dotazníku číslo 8,5. Jeho výsledek by na škále mezi 8 a 9 a z toho důvodu byla váha jeho hlasu rozpuřena přidělena spravedlivě oběma hraničním hodnotám.

Z výsledků, které jsou uvedeny v tabulce, vyplývá, že celkově hodnotí nejlépe kvalitu vlastního života obyvatelé části města Jablonec nad Nisou (centrum) s průměrným výsledkem 8,7. Celkem 4 části města mají hodnocení 8 a více. Nejhorší hodnocení získala městská část Kokonín s výsledkem 6,3. Z pohledu pohlaví lze konstatovat, že muži mají průměrně lepší hodnocení kvality života v jednotlivých částech města v poměru 5 : 3. Jediným signifikantním rozdílem je výsledek vnímání kvality vlastního života mužů a žen za část Rýnovice. Rozdíl ve vnímání jednotlivých skupin je 1,4 – což je největší rozdíl hodnot. Ostatní rozdíly jsou zanedbatelné. Graficky jsou výsledky znázorněny na *Obrázku 11*. Pořadí jednotlivých částí města na základě hodnocení kvality života jejich obyvatel je následovné: 1. Jablonec nad Nisou (centrum), 2. Proseč nad Nisou, 3. Vrkoslavice, 4. Jablonecké Paseky, 5. Mšeno nad Nisou, 6. Rýnovice, 7. Lukášov, 8. Kokonín.

Obrázek 11: Hodnocení kvality vlastního života obyvateli jednotlivých částí města

Zdroj: vlastní zpracování

Překvapujícím výsledkem je 1. místo městské části Jablonec nad Nisou, do jisté míry je to jistě ovlivněno snadnou dostupností všech služeb a hraniční postavení s většinou ostatních částí města. V centru města se nachází i městská zeleň v podobě parků, takže z hlediska prostředí a služeb obyvatelům centra skutečně nic nechybí. Vzhledem k reputaci Kokonínu, jeho poslední 8. místo není překvapením. Z pohledu pohlaví je zajímavé velice nízké hodnocení z pohledu mužů v Rýnovicích, možná je to způsobeno přítomností věznice a tím si pocitování větší hrozby, ale ženská část populace v této části města hodnotí 8,1 což je vysoce nadprůměrné hodnocení. Nejvíce nespokojení s kvalitou života jsou muži i ženy v Kokoníně.

Celkové hodnocení za celé město Jablonec vyšlo 7,7 a to je přesně stejný výsledek jako před 3 lety v bakalářské práci Vokurkové.

6.6. Shrnutí výsledků empirické části výzkumu

Pro vyhodnocení toho, která městská část je z hlediska kvality života nejlepší bylo rozhodnuto zvolit část města podle váženého průměru pořadí jejího umístění mezi ostatními. Jednotlivá umístění sečteme a vydělíme celkovým počtem udělených pořadí. Výsledné pořadí jednotlivých částí měst za vybrané otázky je shrnuto v *tabulce 21*.

Tabulka 21: Kvalita života v jednotlivých částech města Jablonce

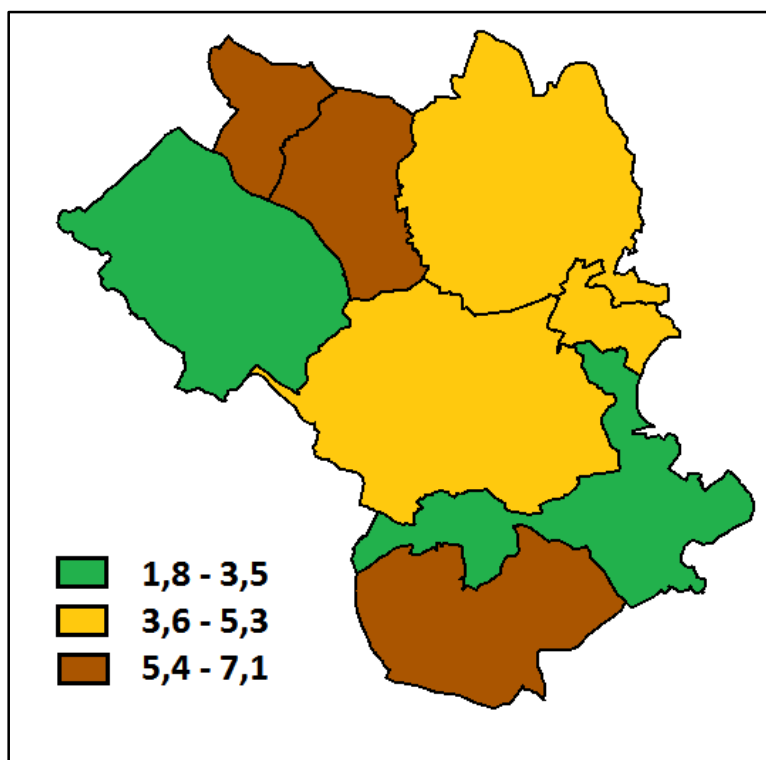
	pocit bezpečí	důvěra lidem	spokojenost ve vztahu	spokojenost se životem	kvalita vlastního života	průměr pořadí	celkové pořadí
Centrum	8.	1. - 2.	5.	4.	1.	3,9	3.
Jablonecké Paseky	3. - 5.	5. - 7.	2.	5. - 6.	4.	4,3	5.
Kokonín	6. - 7.	5. - 7.	7.	8.	8.	7,1	8.
Lukášov	6. - 7.	8.	3.	5. - 6.	7.	6,0	7.
Mšeno nad Nisou	3. - 5.	4.	4.	3.	5.	4,0	4.
Proseč nad Nisou	2.	3.	1.	1.	2.	1,8	1.
Rýnovice	3. - 5.	5. - 7.	6.	7.	6.	5,8	6.
Vrkoslavice	1.	1. - 2.	8.	2.	3.	3,1	2.

Zdroj: vlastní zpracování

Podle souhrnných výsledků za jednotlivé části města se jako nejvhodnější částí města pro klidný, spokojený a kvalitní život nejlépe jeví část města Proseč nad Nisou, hned po ní Jablonec nad Nisou (centrum). První trojici uzavírá městská část Vrkoslavice. Tato první umístění nejsou překvapením, protože už dopředu bylo očekáváno výborných výsledků, v těchto částech města. Část Jablonce nad Nisou (centrum) je malým překvapením, ale vzhledem k dostupnosti a množství nabízených služeb je 2. místo vcelku pochopitelné. Pro lepší představu,

jak je kvalita života diferenciovaná na území Jablonce, je grafické zpracování v obrázku 12.

Obrázek 12: Celkové pořadí městských částí

Zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku je prezentováno pořadí jednotlivých městských částí podle průměrného pořadí. Rozdíl pořadí byl rozdělen na 3 spravedlivé části. Čím nižší průměrné pořadí vyšlo, tím lépe se umístila daná část města. Zelená barva představuje nejlépe hodnocené městské části Proseč nad Nisou a Vrkoslavice. Z obrázku je také patrné, že kvalita života není výrazně prostorově diferencovaná a spíše, v Jablonci vlastně není žádná vyloučená lokalita nebo městská část, která by znamenala pro její obyvatele vyloženě nešťastný a nekvalitní život. Za otázku by stálo, jak by obrázek vypadal, pokud by do výzkumu byly zahrnuty i okolní obce jako Nová Ves, Lučany nad Nisou nebo Rychnov u Jablonce nad Nisou. Pokud ale hodnotíme pouze části Jablonce, můžeme říct, že mezi jednotlivými městskými čtvrtěmi není významných rozdílů. Což vypovídá a vnitřní konzistenci Jablonce nad Nisou a i když jsou nepatrné rozdíly ve vnímání kvality života v jednotlivých

částech ve výsledku ať už by byla k životu vybrána kterákoliv část, předpokládaná úroveň kvality života by byla vždy nadprůměrná.

6.7. Ověření hypotéz

Před samotným výzkumem bylo vzhledem k tématu zvoleno 9 hypotéz, které předpokládaly vzhledem k známým či odhadovaným faktům možné výsledky průzkumu. Ověření hypotéz bylo provedeno pomocí vyhodnocením dotazníků, výpočtu indexu kvality života za objektivní dimenzi a porovnáním výsledků s předcházejícími výsledky bakalářské práce.

První hypotéza (H1) počítala prostorovou diferenciací kvality života soustředěnou mimo oblast městské části Jablonec nad Nisou (centrum). Předpokladem bylo, že centrum bude v celkovém hodnocení jedním z nejhorších. Tato hypotéza byla vyvrácena. Naopak centrum se v celkovém porovnání s ostatními částmi města Jablonce nad Nisou, podle váženého pořadí umístilo na 2. místě. Toto umístění je neočekávané, ale dá se vysvětlit tím, že všechna negativa, která centrum má (ruchu, koncentrace lidí, zvýšená kriminalita aj.) jsou vyvážena pozitivy (dostupnost služeb, městská zeleň, kultura aj.).

Druhým předpokladem (H2) bylo, že nejvyšší kvalitu života budou pociťovat obyvatelé částí města, které jsou nejvíce vzdálené od centra a jako jediné s centrem přímo nesousedí. Tato hypotéza se také nepotvrdila. V celkovém hodnocení se Lukášov s Kokonínem umístily na posledních dvou místech. Zde má pravděpodobně převažující vliv poloha městských částí, obě se nachází za hřebenem kopce z pohledu od centra. Vliv na výsledek má i skutečnost velké vzdálenosti od samotného centra a všech jeho služeb, které člověk každodenně potřebuje.

Třetím předpokladem (H3) byla korelace výsledků objektivního měření s výsledky empirického šetření. Tento předpoklad můžeme potvrdit pouze v oblasti zkoumající pocit bezpečí. Protože jako jediná relevantní data za jednotlivé části města byla získána jako počet trestných činů v jednotlivých ulicích města. Kdežto výsledky subjektivně vnímaného bezpečí byli více vyrovnané (všechny výsledky v kategorii nadprůměrných). Výsledky za objektivní část byly za většinu městských částí výborné (jen dva výsledky byly zcela špatné). Velice záleží na tom, podle čeho

budeme jednotlivé části porovnávat. Z hlediska absolutních výsledků můžeme říct, že výsledky převážně korelují, kromě městských částí, které v objektivní dimenzi vyšly jako zcela špatné. Pokud se budeme dívat na absolutní pořadí jednotlivých částí, určitá podobnost se najde. V druhé polovině pořadí tedy 4. – 8. místo má ve výsledku shodné části města za obě dimenze. Jedinou neshodou jsou první 3 místa, zatímco v objektivním hodnocení zvítězila městská část Rýnovice, v subjektivně hodnocené části se jedná o část Vrkoslavičice, která je v objektivní části na 2. místě. Naopak Rýnovice jsou subjektivně hodnocené na děleném 3. místě viz. *Tabulka 14*. Pokud ale jednotlivé části zprůměrujeme do výsledku reprezentující výsledek za celé město. Můžeme potvrdit, že v takovém případě výsledky jsou podobné (rozdíl je pouhých 0,04) a můžeme říct, že spolu korespondují (*tabulka 22*). V bakalářské práci Vokurkové (2013) vyšlo celkové vnímání bezpečí 0,74, to sice není signifikantním rozdílem, ale určitá změna nálady v oblasti bezpečí, by se z toho odvodit dala. Třeba je to postupný pomalý trend. To by jistě stálo za opětovné přezkoumání za další tři roky.

Tabulka 22: Průměrné hodnocení bezpečí v Jablonci nad Nisou

	subjektivní	objektivní
město Jablonec nad Nisou	0,67	0,63

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvrtá hypotéza (H4) předpokládala, že kvalita života bude výrazně prostorově diferenciovaná. Ani tato hypotéza se ve výsledcích nepotvrdila. Výsledkem hodnocení kvality života obyvateli města Jablonce i obyvatel jeho městských částí jasně ukazuje na to, že Jablonec je konzistentním městem. Myšleno tak, že není signifikantních rozdílů v kvalitě života mezi jednotlivými částmi města. Výsledkem toho je, že ať už se člověk rozhodne pro bydlení v jakékoliv části města vzhledem ke svým preferencím, neměl by pociťovat nijak významně horší kvalitu svého života, než kdyby si vybral jinou městskou část.

Pátá hypotéza (H5), v níž bylo předpokládáno, že nejbezpečnější částí města budou Vrkoslavičice, se převážně potvrdila. Subjektivně vnímané bezpečí obyvateli potvrdilo, že nejlépe na tom jsou Vrkoslavičice, ale v objektivní části výzkumu byly

předstiženy městskou částí Rýnovice. Ale Vrkoslavice se v objektivní části výzkumu umístili hned na druhém místě, kdež to Rýnovice v subjektivním hodnocení na děleném 3., takže pokud bychom použili metodu váženého pořadí, tak můžeme konstatovat, že z hlediska bezpečí je nejvíce bezpečnou částí města Jablonce nad Nisou městská část Vrkoslavice.

Šestý předpoklad (H6) se zabýval tím, že ženská část obyvatel bude hodnotit kvalitu života lépe, než muži se nepotvrdil. Celkový průměrný výsledek za ženy je dokonce o 0,2 bodu nižší než celkový průměrný výsledek za muže (*tabulka 23*). Za jednotlivé části města je poměr výsledků 5 : 3 pro muže.

Tabulka 23: Průměrné hodnocení kvality života podle pohlaví

	muži	ženy
Jablonce nad Nisou	7,8	7,6

Zdroj: vlastní zpracování

Sedmá hypotéza (H7) se zabývala převahou částí měst, které jsou zastavěny rodinnými nebo činžovnými domy, v pozitivním hodnocení kvality života nad ostatními částmi, které jsou zastavěné průmyslovými objekty nebo administrativními budovami. Protože lidem v částech města s převahou zástavby typu rodinný dům je poskytnuta větší míra soukromí a svobody oproti například lidem žijícím v paneláku nebo centru města. Tato hypotéza se však nepotvrdila. Vrkoslavice, u kterých byl očekáván nejlepší výsledek, byly v celkovém hodnocení překonány částmi Jablonce nad Nisou (centrum) a Proseč nad Nisou. Dobrý výsledek byl očekáván také u částí Lukášov a Kokonín, které ale zcela pohořely a obsadily poslední dvě místa. Z tohoto výsledku lze usuzovat to, že v současné době nemá velký vliv na hodnocení kvality života, v jakém obydlí člověk žije, zda se jedná o dům, byt, panelový dům aj.

Osmá hypotéza (H8) je druhou hypotézou, která se ve výsledcích potvrdila. Předpokladem bylo, že hodnocení kvality života v jednotlivých částech města bude víceméně vyrovnané. Největším rozdílem v hodnocení mezi nejlepším a nejhorsím výsledkem byl 2,4. To se zdá, že je veliký rozdíl, ale při přepočtu výsledků na škálu $< 0 - 1 >$ a rozdělení do pentylové škály, je výsledkem umístění všech částí města Jablonce v první výborné skupině a druhé nadprůměrné skupině pentylové škály.

To vypovídá o skutečné vyrovnanosti jednotlivých částí města a celkové konzistentnosti celého města.

Poslední devátá hypotéza (H9) je třetí potvrzenou hypotézou. Hlavním předpokladem v ní bylo, že hodnocení kvality života za celý Jablonec nad Nisou se oproti předchozímu průzkumu v bakalářské práci nezměnil. Skutečně v letošním roce je celkové hodnocení kvality života za celé město Jablonec nad Nisou 7,7. To je totožný výsledek jako v bakalářské práci Vokurkové z roku 2013 (*tabulka 24*).

Tabulka 24: Výsledky hodnocení kvality života v Jablonci nad Nisou z roku 2013 a 2016

	2013	2016
Jablonec nad Nisou	7,7	7,7

Zdroj: autorka a přepracování výsledku Vokurková (2013)

Na závěr tedy můžeme shrnout tři potvrzené, jednu částečně potvrzenou a pět vyvrácených hypotéz.

7. Diskuze

Prvním cílem této diplomové práce bylo zkoumání a pojmu „kvalita urbánního života“, pokusit se k tomuto tématu přistupovat holistickým způsobem. Za pomoci rešerše literatury, odborných článků a internetových zdrojů, tohoto cíle bylo dosaženo. Vzhledem k tomu, že kvalita života zůstává všeobecným pojmem, který je uznávaný a studovaný širokým spektrem vědních oborů. Musíme přijmout fakt, že nikdy nedojde k vytvoření všeobecně uznávané definice nebo postupu, jak zkoumat a vyhodnocovat kvalitu života, na které by se kapacity ve svých oborech shodly. O to větší význam má studium kvality života v rámci jednotlivých oborů a v rámci oboru definice upevňovat, postupy opakovat a zlepšovat. A získávat tak cenný panel dat.

Kvalita urbánního života je jedním z mnoha pohledů geografie na kvalitu života. Je přímo spojená s místem, konkrétně sídlem. Doslovně lze říci, že kvalita urbánního života = kvalita městského života. Koncept tohoto pojmu se snaží o vyváženou kombinaci obou základních dimenzí kvality života, subjektivní (osobní) a objektivní (prostorovou). V samotném základu je zde náznak holistického přístupu, což bylo i druhým cílem této práce, aplikovat koncept kvality urbánního života na příkladu městských částí Jablonce nad Nisou. Tohoto cíle bylo částečně dosaženo. Největším úskalím tohoto přístupu je vhodně zvolená velikost prostorové jednotky. Najít rovnováhu mezi množstvím objektivních dat, která jsou za vybrané území k sehnání a na straně druhé, aby empirický výzkum v daném území ještě měl dostatečně vypovídající hodnotu. V případě této práce si myslím, že velikost území byla zvolena správně (městské části Jablonce nad Nisou). Jednotlivé městské části jsou přiměřeně velké, aby množství vyplněných dotazníků mělo velkou vypovídající hodnotu. Problém ale nastal při sběru tvrdých dat. Bohužel většina institucí (Policie ČR, Městská policie, nemocnice, ÚP, ČSÚ a další), které by k vybraným datům měly mít přístup, se většinou žádostmi odmítaly zabývat. Nebo s lítostí oznámily, že z důvodu ochrany osobních údajů data, o která je žádáno nemohou poskytnout, protože nejsou poskytována třetím osobám ani veřejnosti. Nebo požadovaná data za vybrané území vůbec nemají, protože v daném území není problematika sledována.. Například ČSÚ sbírá data

většinou jen z územních jednotek řádově vyšších (velká města nad 100 000 obyvatel, celé okresy, kraje atp.). Přitom podle ČSÚ je Jablonec na 29. místě z 605 měst. Nakonec se podařilo sehnat částečné informace o bezpečnosti z Magistrátu města Jablonce, které ale ještě bylo potřeba upravit do přehledného panelu, aby se dala k výpočtům použít.

Co se týká sběru měkkých dat (formou dotazníků), jediným problémem byla městská část Lukášov, kde je pouze 216 trvale žijících obyvatel a může se mluvit o štěstí, když se podaří některého z nich zastihnout doma. K empirickému výzkumu byl použit dotazník vytvořený v rámci studia kvality života na katedře geografie TUL. Cílem práce bylo získat za každou městskou část 20 dotazníků z toho 10 žen a 10 mužů. Tohoto cíle bylo dosaženo.

Dalším cílem bylo porovnání výsledků objektivní a subjektivní dimenze kvality urbánního života v jednotlivých částech města Jablonce nad Nisou. Tohoto cíle bylo částečně dosaženo. Jediná relevantní objektivní data byla získána za indikátor bezpečí. Při porovnávání obou dimenzí došlo k podobnosti výsledků. Což by se dalo vyhodnotit jako potvrzení o tom, že pokud se zvolí správná velikost území, ve kterém bude probíhat výzkum kvality urbánního života, mohou obě dimenze vzájemně korelovat. Pro potvrzení tohoto tvrzení by bylo lepší mít ještě alespoň další dva panely objektivních dat za vybraná území. Cíle tedy bylo dosaženo, ale nemůžeme zcela tvrdit, že má dostatečnou výpovědní hodnotu a že nešlo jen o náhodnou shodu výsledků dvou různých dimenzí.

Obecným cílem práce bylo prohloubit a rozšířit výsledky práce bakalářské, jež této práci předcházela. To se podařilo a většina porovnávaných výsledků se shoduje. To znamená, že Jablonec nad Nisou si drží svou úroveň v kvalitě života stále velmi vysoko. S celkovým výsledkem 7,7, který je totožný s výsledkem z roku 2013.

Na závěr bylo cílem ověřit nebo vyvrátit předem stanovené hypotézy. S výsledkem tří ověřených hypotéz zabývající se korelací výsledků objektivní a subjektivní dimenze, vyrovnaných výsledku za jednotlivé části města a stejný výsledek za celé město jako v roce 2013 v hodnocení kvality života. Jedné hypotézy částečně ověřené s předpokladem že Vratislavice budou nejbezpečnější částí města

Jablonce. A pěti hypotézami, které se nepotvrdily. To mohlo být zapříčiněno špatným autorčinným odhadem nebo neúplnou znalostí jednotlivých částí města.

8. Závěr

Tato práce mě opět utvrdila v tom, jak zajímavým tématem kvalita života je a jak je monohotvárným pro svou multidimenzialitu. Což otvírá mnoho možností pro mezivědní spolupráci s příslibem zajímavých výsledků. Pojem kvality života je nestárnoucí a je pořád aktuální a moderní a je velice často používaným termínem.

Při snaze přistupovat k tomuto tématu v rámci studia geografie holistickým přístupem je třeba dbát na vhodně zvolenou velikost území, takovou kde jsou obě dimenze kvality života v rovnováze a mají zhruba stejnou výpovědní hodnotu. Doporučení pro badatele, kteří by na tuto práci chtěli navázat, je předem se ujistit, jaká statistická (objektivní) data za dané území jsou k dispozici a pokud nejsou, nenechat se odradit a zkusit nějaká data nasbírat vlastním šetřením. Případně postoupit o hierarchickou jednotku výš, za níž už data dostupná jsou a tu porovnávat s jinou podobně velkou. Geografie má velkou výhodu v možnosti zobrazování dat.

V každém případě si dovoluji tvrdit, že jakékoliv zkoumání kvality života bez návaznosti či přímé vazby na místo, prostor nebo čas pozbývá smyslu. Jediná stinná stránka kvality života je nestálost výsledků ze subjektivního zkoumání, která je velice proměnlivá v čase. O to více stoupá důležitost holistického přístupu ke zkoumání kvality života, tedy kombinaci obou dimenzí. Protože pokud se podaří zvolit vhodnou velikost sledované jednotky a potvrdí se souvztažnost výsledků obou dimenzí, pak se dají v případě chybějících dat za jednu nebo druhou dimenzi výsledky částečně odhadnout.

Závěrem zbývá dodat, že cílům této práce bylo dosaženo. Souhrnným výsledkem je, že Jablonec si udržel úroveň kvality života na 7,7 bodu, stejně jako tomu bylo před 3 roky. Oproti ČR, která podle posledního průzkumu v rámci projektu *World Happiness Report* (2015) má úroveň štěstí 6,5 což je o 0,5 méně, než ve stejném průzkumu z roku 2012.

Použitá literatura

- ANDRÁŠKO, I., IRA, V. (2007). Kvalita života z pohledu humánnej geografie. *Geografický časopis*. 2007, 59, s. 159-179.
- ANDRÁŠKO, I. (2007). *Vnútoraná štruktúra mesta z hľadiska kvality života*. Bratislava : Geografický úrad Slovenská akadémia vied. s. 1-127.
- ANDRÁŠKO, I. (2009). *The role and status of geography in the quality of life research*. In *GEODAYS LIBEREC 2008: BOOK OF PROCEEDING*: Technical University of Liberec, 2009. s. 210-215. ISBN 978-80-7372-443-6.
- BIČÍK, I. JÁNSKÝ, B. (2004). *Příroda a lidé Země*. Praha : ČGS. ISBN 80-86034-45-3.
- BLATNÍKOVÁ, Š., FARIDOVÁ, P., ZEMAN, P. (2014). *Násilná sexuální kriminalita - téma pro experty i veřejnost*. 1. Praha : IKSP. s. 221. ISBN 978-80-7338-143-1.
- BOWLING, A. WINDSOR, J. (2001). Towards to Good Life: A population Survey of Dimension of Quality of Life. *Journal of Happiness Studies*. 1, s. 55-81.
- CENIA (2010-2015). Geoportál CENIA - MAPY. *mapový portál*. [Online] Česká informační agentura životního prostředí. Dostupné online: <<https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>>.
- CI2 o.p.s. (2014). Žiju tu rád - spokojenost obyvatel s kvalitou života v Jablonci nad Nisou. *CI2*. [Online] Squelle. Dostupné online: <<http://ci2.co.cz/cs/ziju-tu-rad-spokojenost-obyvatel-s-kvalitou-zivota-v-jablonci-nad-nisou-2014>>.
- CUTTER, S. L. (1985). *Rating Places: A Geographer's View of Quality of Life*. Washington : Association of American Geographers Resource Publications in Geography.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2016). Statistický lexikon obcí - 2013. *Český statistický úřad*. [Online] ČSÚ. Dostupné online: <http://www.czso.cz/csu/czso/4116-13-n_2013-05>.

- DIENER, E., SUH, E. (1997). Measuring Quality of Life: Economic, Social and Subjective Indicators. *Social Indicators Research*. roč. 40, 1997, č. 1-2, s. 189-216.
- DIETER, F. (1986). *Quality of Urban Life: Social Psychological, and Physical Conditions*. Berlin: Walter de Gruyter. ISBN 9783110884968.
- DOLEŽALOVÁ, J., ONDRÁKOVÁ, J., NOWOSAD, I. (2011). *Kvalita života v kontextech vzdělávání*. Zielona Góra : Zielonogorská univerzita. ISBN 978-83-7481-402-7.
- EVROPSKÁ UNIE (2013). *Quality of life in cities: Perception survey in 79 European cities*. [dokument PDF] Luxembourg : Publication Office of the European Union. ISBN 987-92-79-32344-7.
- FELCE, D. a PERRY, J. (1995). Quality of Life: Its definition and measurement. *Research in developmental disabilities*. 16, s. 51-74.
- HEJTMÁNKOVÁ, J., (2015). [dotazovaný] Vokurková, J. ÚP, Jablonec nad Nisou : MPSV, 15. březen 2015.
- HEŘMANOVÁ, E. (2012). *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha : SLON. ISBN 978-80-7419-106-0.
- HILLERY, G. A. (1955). Definitions of Community: Areas of Agreement. *Rural Sociology*. roč. 2, s. 111-123.
- HNILIČKA, P. (2005). *Sídelní kaše. Otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodiných domků*. Brno : ERA. ISBN 80-7366-028-8.
- IRA, V. 2005. Quality of life and urban space (case study frm city of Bratislava, Slovakia). *EUROPA*. 2005, Sv. XXI, 12, stránky 83-96.
- IRA, V., MURGAŠ, F. (2008). Geografický pohľad na kvalitu života a zmeny v spoločnosti na Slovensku. *Geografia Slovaca*. L'udia, geografické prostredie a kvalita života, roč. 25, s. 7-24.
- IRA, V. 2015. *Petrželka a kvalita života obyvateľ'ov*. Bratislava : VEGA. č. projektu 2/0082/15.

- JABLONECKÉ TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM (2016). Jablonecké kulturní a informační centrum. *Jablonec*. [Online] Public4u. Dostupné online: <<http://www.jablonec.com/cs/turisticke-informacni-centrum/jablonec-nad-nisou/>>.
- KLADIVO, P. (2012). *Prostorová diferenciacie kvality života obyvatel města Olomouce*. Dizertační práce. Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita. Brno.
- KLIMEŠ, J., LUMÍR, L. (2005). *Slovník cizích slov*. Praha : SNP. ISBN 80-7235-272-5. s. 829.
- KREJČÍKOVÁ, E. (2014). *Kvalita života v okresech České republiky*. Diplomová práce, Liberec : Technická univerzita v Liberci.
- KŘIVOHLAVÝ, J. (2001). Psychologická pojetí a způsoby zjišťování kvality života. [Cit. 2015-02-10] Dostupné online: <http://mujweb.cz/j.krivohlavy/clanky/c_kvalita.html>.
- KŘIVOHLAVÝ, J. (2006). *Psychologie smysluplnosti existence. Otázky na vrcholu života*. Praha : Grada Publishing. s. 204. ISBN 80-247-1370-5.
- LIU, B.-CH. (1975). Quality of Life: Concept, Measure and Results. *America Journal of Economic and Sociology*. roč. 34, s. 1-25.
- LUKÁŠOVÁ, H. (2010). *Kvalita života dětí a didaktika*. Praha : Portál. s. 208. ISBN 978-80-7367-784-8.
- MACRINEANU, Z. (2012). *Kvalita života v Olomouci z pohledu objektivní a subjektivní dimenze*. Diplomová práce. Olomouc : Univerzita Palackého, Přírodovědecká fakulta.
- MAGISTRÁT MĚSTA JABLONEC NAD NISOU (2016). Jablonec nad Nisou - životní prostředí. *Oficiální stránky statutárního města*. Public4u. Dostupné online: <<http://www.mestojablonec.cz/cs/zivotni-prostredi/kvalita-zivota-ve-meste/ziju-tu-rad.html>>.
- MARANS, R. W. (2003). Understanding environmental quality o´through quality of life studies: the DAS and its use of subjektive and objective indicators. *Landscape and urban planning*. roč. 65, s. 73-83.

- MASSAM, B. (2002). Quality of Life: public planning and private living. *Progress in planning*. 2002, Sv. 58, 3, str. 141.
- MASTERCARD (2011). České centrum rozvoje. *Výsledky odborné studie 2011*. [dokument PDF] Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2011.
- MEDERLY, P., TOPERCER, J., NOVÁČEK, P. (2004). *Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje*. Praha : UK FSV CESES. ISBN: 80-239-4389-8.
- MEEBERG, G. (1993). Quality of Life: concept analysis. *Journal of Advanced Nursing*. 1993, roč. 19, s. 32-38.
- MERCER LLC. (2015). *Quality of Living Reports*. Montreal : autor neznámý, 4. Březen 2015.
- MIČÁNKOVÁ, M. (2012). *Hodnocení kvality života*. Brno : Masarykova univerzita: Ekonomicko-správní fakulta. s. 109.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ (2015). *Slovník sociálního zabezpečení*. Praha : MPSV ČR. s. 131. ISBN 978-80-7421-114-0.
- MURGAŠ, F., KLOBUČNÍK, M. (2014). *Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic: Index of Quality of Life in the Czech Republic. Applied Research Quality of Life*. DOI 10.1007/S11482-014-9381-8.
- MURGAŠ, F. (2014). Kvalita urbánního života jako holistický koncept. Případová studie Liberec. *Kvalita života v regionech České republiky*. Liberec : Technická univerzita v Liberci. s. 101-112.
- MURGAŠ, F. (2013). Několik poznámek ke kvalitě urbánního života. *Kvalita života 2013*. Liberec : Technická univerzita v Liberci. s. 97-106.
- MURGAŠ, F. (2012). *Prostorová dimenze kvality života*. Liberec : Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-931-8.
- NOVÁK, J., NETRDOVÁ, P. (2011). Prostorové vzorce sociálně-ekonomické diference obcí v České republice. *Sociologický časopis*. roč. 47, s. 717-744.
- PACIONE, M. (2003). *Urban environmental quality and human*. Glasgow : Elsevier. S. 19-30.
- RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM (2013). MŠMT: Praha. Dostupné online: <www.nuv.cz/file/433_1_1>.

- ROGERSON, R. J. (1995). Environmental and health-related quality of life - conceptual and methodological similarities. *Social science & medicine*. roč. 41, s. 1373-1382.
- SEAL s.r.o. (2012). Územně identifikační registr ČR. *aplikace pro vyhledávání objektů na území České republiky*. Dostupné online: <<http://www.uir.cz/obec/563510/Jablonec-nad-Nisou>>.
- SHALOCK, R. (2000). Three decades of Quality of Life. *Focus in Autism and Other Developmental Dissabilities*. Dostupné online: <<http://foa.sagepub.com/content/15/2/116.short>>. ISSN 1538-4829.
- SOCIOweb (2010). *Teorie pro všechny*. Marta Kolářová. Webový magazín. Praha : Sociologický ústav AV ČR. Sociologický webzin, roč. 2. ISSN 1214-1720.
- TEMELOVÁ, J., POSPÍŠILOVÁ, L., OUŘEDNÍČEK, M. (2012). *Nové sociálně prostorové nerovnosti, okální rozvoj a kvalita života*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-378-0.
- THE ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2012). *Best cities rating and report*. Dokument pdf.
- TIMUR (2016). Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj. *Hodnocení stavu životního prostředí měst*. Dostupné online: <<http://www.timur.cz/projekty/hodnoceni-stavu-zivotniho-prostredi-mest-4.html>>.
- UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME (2015). *Human Development Reports*. New York : Communications Development Incorporated. ISBN: 978-92-1-126398-5.
- VAN KAMP, I. (2003). Urban Environmental quality and human well-being. Tomards conceptual framework and detercation of concept, a literature study. *Landscape and urban planning*. S. 1-14.
- VAN PRAAG, B. M. S. (2003). The anatomy of subjective well-being. *Journal of economic behavior & organization*. roč. 51, s. 29-49.
- VEENHOVEN, R. (2002). Why Social Policy needs Subjective Indicators. *Social indicators research*. roč.58, s. 33-45.

- VOKURKOVÁ, J. (2013). *Hodnocení subjektivní kvality života v Jablonci n. Nisou*. Bakalářská práce. Liberec : Technická univerzita v Liberci.
- WIKIPEDIE (2016). Otevřená encyklopedie. *Index lidského rozvoje*. [obrázek]. Dostupné online: <https://cs.wikipedia.org/wiki/index_lidskeho_rozvoje>.
- WORLD HAPPINESS REPORT (2015). *World happiness report*. Dokument pdf. New York : The Earth institute Columbia University. United Nations. Dostupné online: <worldhappiness.report/wp-content/uploads/sites/2/2015/04/WHR15.pdf>
- ZÁKONY PRO LIDI.CZ (2010). *zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník*. [dokument] : AION, 2010.

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník průzkumu subjektivní kvality života v městských částech

Jablonec nad Nisou

Příloha 2: Procentuální zastoupení odpovědí na jednotlivé otázky

Příloha 1: Dotazník průzkumu subjektivní kvality života v městských částech Jablonce nad Nisou

1. Pohlaví

- a) Muž b) Žena

2. Věk

- a) 18-28 b) 29-39 c) 40-50 d) 51-61 e) 62 a více

3. Ve které části Jablonce nad Nisou bydlíte?

- a) Jablonec nad Nisou – město e) Mšeno nad Nisou
b) Jablonecké Paseky f) Proseč nad Nisou
c) Kokonín g) Rýnovice
d) Lukášov h) Vrkoslavice

4. Se životem v Jablonci nad Nisou jste:

- a) Zcela spokojen
b) Převážně spokojen
c) V něčem spokojen a v něčem nespokojen
d) Převážně nespokojen
e) Zcela nespokojen

5. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- a) Základní
b) Střední bez maturity
c) Střední s maturitou
d) Vysokoškolské
e) Třetí stupeň vysokoškolského (RNDr., JuDR., Ph.D, apod.)

6. Cítíte se zdravý/á?

- a) Naprosto zdravý/a b) S lehčími problémy c) Těžké problémy

7. Máte důvěru v lidi?

- a) Ano, zcela důvěřuji
b) Většinou důvěřuji
c) V něčem důvěřuji a v něčem ne
d) Většinou nedůvěřuji
e) Nedůvěřuji nikomu

8. Kolik máte blízkých přátel, kteří o Vás vědí téměř vše?

- a) 0 b) 1,2 c) 3 a více

9. Cítíte se bezpečně?

- a) Zcela bezpečně
b) Celkem bezpečně
c) Průměr
d) Celkem nebezpečně
e) Zcela nebezpečně

10. Máte práci

- a) Ano (student, mateřská dovolená) b) Ne c) Důchodce

11. Máte dobré vztahy s kolegy na pracovišti

- a) Ano b) Ne

12. Máte dlouhodobý vztah

- a) Ano b) Ne

13. Pokud ANO, jste spokojeni v partnerském vztahu?

- a) Zcela šťastni
b) Celkem šťastni
c) Průměr
d) Celkem nešťastni
e) Zcela nešťastni

14. Pokud ANO, jaký druh vztahu to je?

- a) Chození/randění b) Manželství c) Partnerské soužití

15. Máte děti?

- a) Ano b) Ne

16. Pokud NE, plánujete je?

- a) Ano b) Ne

17. Žijete s otcem / matkou vašich dětí?

- a) Ano b) Ne

18. Bydlíte v domě nebo v bytě?

- a) Dům b) Byt

19. Pokud ano vlastníte jej?

- a) Ano b) Ne

20. Máte auto?

- a) Ano b) Ne

21. Jezdíte alespoň jednou ročně na zahraniční dovolenou?

- a) Ano b) Ne

22. Jak byste ohodnotil kvalitu vašeho života?

Uved'te prosím číslo na škále od 0 – 10, kde 0 je absolutní nespokojenost a 10 je absolutní spokojenost.

Děkuji za čas, který jste věnovali vyplnění tohoto dotazníku.

Příloha 2: Procentuální zastoupení odpovědí na jednotlivé otázky

